

VÆRDIGHED

Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse

Oversigt over resultater

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Denne rapport omhandler spørgsmål vedrørende bl.a. retten til menneskelig værdighed (artikel 1), retten til respekt for menneskets integritet (artikel 3), princippet om ikkeforskelsbehandling, herunder forskelsbehandling på grund af køn (artikel 21), retten til ligestilling mellem kvinder og mænd (artikel 23) og adgangen til effektive retsmidler og til en upartisk domstol (artikel 47) under afsnit I »Værdighed«, III »Ligestilling« og VI »Retfærdighed i retssystemet« i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

**Europe Direct er en service, der har til formål at hjælpe
med at besvare Deres spørgsmål om Den Europæiske Union.**

Frikaldsnummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Foto (titelblad og inde): © Shutterstock; iStockphoto

Yderligere oplysninger om EU fås på internet via Europaserveren (<http://europa.eu>)

FRA – Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wien – Østrig
Tel: +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699
Email: info@fra.europa.eu – fra.europa.eu

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2014

ISBN 978-92-9239-376-2
doi:10.2811/60029

© Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2014
Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse

Oversigt over resultater

Forord

Denne rapport er baseret på interviews med 42 000 kvinder i de 28 medlemsstater i Den Europæiske Union (EU). Den viser, at vold mod kvinder og især kønsbestemt vold, der rammer kvinder i uforholdsmæssig grad, udgør en omfattende krænkelse af menneskerettighederne, som EU ikke kan lukke øjnene for.

Kvinderne blev i forbindelse med undersøgelsen spurgt om deres oplevelser med fysisk, seksuel og psykisk vold, herunder tilfælde af partnervold («vold i hjemmet»), og de blev også spurgt om forfølgelse (stalking) og sexchikane og om, hvilken rolle nye teknologier spiller i kvinders oplevelser med overgreb. De blev desuden spurgt om deres oplevelser med vold i barndommen. Der tegner sig et billede af omfattende overgreb, som påvirker mange kvinders liv, men systematisk underanmeldes til myndighederne. En ud af ti kvinder har eksempelvis oplevet seksuel vold i en eller anden form siden 15-årsalderen, og en ud af 20 er blevet voldtaget. Lidt mere end en ud af fem kvinder har oplevet fysisk og/eller seksuel vold fra enten en nuværende eller tidligere partner, og lidt mere end en ud af ti kvinder angiver, at de har oplevet en eller anden form for seksuel vold begået af en voksen, før de var 15 år gamle. Alligevel var det kun 14 % af kvinderne, der anmeldte det alvorligste tilfælde af partnervold til politiet, og 13 %, der anmeldte det alvorligste tilfælde af vold begået af en ikkepartner til politiet.

Behovet for mere omfattende data om vold mod kvinder er blevet fremhævet mange gange og i mange år – bl.a. af forskellige formandskaber for Rådet for Den Europæiske Union, overvågningsorganer såsom FN's Komité for Afskaffelse af Diskrimination mod Kvinder og Europarådet. Offentliggørelsen af disse resultater har gjort det klart, at tiden er kommet til at sætte ind over for vold mod kvinder på grundlag af den dokumentation, som undersøgelsen har tilvejebragt for de 28 lande. Fremtidige EU-strategier for ligestilling mellem kvinder og mænd vil kunne baseres på resultaterne af undersøgelsen for at tage fat på områder, der er særligt problematiske i forhold til kvinders oplevelser med vold. Undersøgelsesresultaterne viser også med al tydelighed, at EU-medlemsstaterne bør ratificere Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen), og at EU bør undersøge muligheden for at tiltræde denne konvention. Resultaterne bekræfter behovet for at sikre gennemførelsen af EU's eksisterende foranstaltninger for ofre for kriminalitet, navnlig via EU's direktiv om ofre for kriminalitet. De understreger også betydningen af målrettet EU-lovgivning og -politik vedrørende vold mod kvinder, herunder den europæiske beskyttelsesordre og forordningen om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civile retlige spørgsmål, som skal anvendes i praksis for at have en virkning.

Samtidig med at EU-institutionerne og -medlemsstaterne tager fat på problemet med vold mod kvinder, er det også nødvendigt, at andre aktører, herunder arbejdsgivere, sundhedspersonale og internetudbydere – bare for at nævne nogle få – gør en indsats for at bekæmpe vold mod kvinder. Dette er især vigtigt, fordi mange kvinder ikke anmelder de overgreb, de har været udsat for, til myndighederne, hvilket betyder, at den største del af volden mod kvinder holdes skjult, og at gerningsmændene som følge heraf ikke stilles til regnskab. Det er derfor nødvendigt at se nærmere på, hvordan man kan belyse og bekæmpe vold mod kvinder. Offentliggørelsen af denne undersøgelse og de opfølgende foranstaltninger, som politikere og beslutningstagere er nødt til at træffe, kan tilskynde kvinder, der har været udsat for vold, men ikke har fortalt om det, til at stå frem. Det er især nødvendigt i de lande og de kredse, hvor det endnu ikke er almindeligt at tale åbent om personlige erfaringer med vold, hvor mange hændelser ikke anmeldes til myndighederne, og hvor vold mod kvinder ikke betragtes som et almindeligt politisk anliggende.

Denne rapport beskriver kort sagt de første resultater af den hidtil største undersøgelse på EU-plan (og verdensplan) om kvinders forskellige oplevelser med vold. Det er håbet, at resultaterne i rapporten – der skal sammenholdes med onlineværktøjet data explorer – vil være til nytte for de kvinder og mænd, der kan slå til lyd for og igangsætte ændringer i forhold til vold mod kvinder.

Det har endelig kun været muligt at nå frem til de resultater, der præsenteres i denne rapport, med hjælp fra de kvinder, som deltog i undersøgelsen, og som gav sig tid til at tale om deres meget personlige og vanskelige oplevelser. Mange af dem havde ikke fortalt andre om overgrebene før. FRA vil gerne takke dem for, at de gjorde det.

Morten Kjærsum

Direktør

Landekoder

Landekode	Land
AT	Østrig
BE	Belgien
BG	Bulgarien
CY	Cypern
CZ	Tjekkiet
DE	Tyskland
DK	Danmark
EE	Estland
EL	Grækenland
ES	Spanien
FI	Finland
FR	Frankrig
HR	Kroatien
HU	Ungarn
IE	Irland
IT	Italien
LT	Litauen
LU	Luxembourg
LV	Letland
MT	Malta
NL	Nederlandene
PL	Polen
PT	Portugal
RO	Rumænien
SE	Sverige
SI	Slovenien
SK	Slovakiet
UK	Det Forenede Kongerige

Indhold

FORORD	3
HVORFOR ER DENNE UNDERSØGELSE NØDVENDIG?	7
1 FRA'S VURDERINGER BASERET PÅ DE VIGTIGSTE RESULTATER	9
1.1. Overblik over omfanget og karakteren af vold mod kvinder, herunder partnervold	9
1.2. Konsekvenserne af fysisk og seksuel vold mod kvinder, herunder partnervold	10
1.3. Psykisk partnervold mod kvinder	11
1.4. Oplevelser med forfølgelse	12
1.5. Oplevelser med sexchikane	12
1.6. Oplevelser med vold i barndommen	13
1.7. Frygt for viktimisering og følgerne heraf	14
1.8. Holdninger til og opmærksomhed om vold mod kvinder	14
2 HVAD VISER RESULTATERNE?	17
2.1. Fysisk og seksuel vold	17
2.2. Konsekvenser af vold	22
2.3. Psykisk partnervold	24
2.4. Forfølgelse	27
2.5. Sexchikane	29
2.6. Voldelige oplevelser i barndommen	31
2.7. Frygt for viktimisering og følgerne heraf	35
2.8. Holdninger og kendskab til vold	35
MULIGE VEJE FREM	39
UNDERSØGELSEN I EN NØDDESKAL	41

Hvorfor er denne undersøgelse nødvendig?

Belysning af vold mod kvinder som en krænkelse af grundlæggende rettigheder inden for EU

Vold mod kvinder, hvilket omfatter forbrydelser, der påvirker kvinder i uforholdsmæssig grad, herunder seksuelle overfald, voldtægt og »vold i hjemmet«, udgør en krænkelse af kvinders grundlæggende rettigheder med hensyn til værdighed, lighed og adgang til domstolsprøvelse. Volden påvirker ikke kun de kvinder, der selv udsættes for den. Den berører også deres familie og venner og samfundet som helhed. Der er derfor god grund til at se med kritiske øjne på samfundets og statens indsats på dette område.

Civilsamfundets aktører og mellemstatslige organisationer som FN's Komité for Afskaffelse af Diskrimination mod Kvinder og Europarådet har i de seneste årtier arbejdet på at belyse omfanget af vold mod kvinder og karakteren af denne vold. Initiativer i de enkelte EU-medlemsstater har støttet denne proces. Offentliggørelsen af FRA's undersøgelsesdata viser, at vold mod kvinder udgør en omfattende og vidtrækkende krænkelse af grundlæggende rettigheder, der berører mange kvinders liv inden for EU.

Imødekomme af behovet for data

I betragtning af den store betydning, som vold mod kvinder har, er det uheldigt, at beslutningstagere og fagfolk i mange EU-medlemsstater stadig mangler omfattende data om problemets omfang og karakter. Da de fleste kvinder undlader at anmelde vold og ikke føler sig tilskyndet til det af systemer, som de ofte ikke anser for at være lydhøre, indeholder de officielle strafferetlige data kun oplysninger om de få sager, der anmeldes. Den politiske og praktiske indsats over for vold mod kvinder er derfor ikke altid underbygget af fyldestgørende dokumentation. Selv om nogle EU-medlemsstater og forskningsinstitutioner har iværksat undersøgelser og andre former for forskning vedrørende vold mod kvinder, er der stadig mangel på omfattende og sammenlignelige data på dette område i EU i forhold til andre områder såsom beskæftigelse, hvor en række medlemsstater indsamler data i relation til køn.

FRA's EU-undersøgelse blev foretaget i forlængelse af en anmodning fra Europa-Parlamentet vedrørende data

om vold mod kvinder, som Rådet for Den Europæiske Union gentog i sine konklusioner om udryddelse af vold mod kvinder i EU. FRA har gennemført 42 000 personlige interviews med et tilfældigt udsnit af kvinder i alle 28 EU-medlemsstater. Resultaterne af disse interviews kan ses sammen med eksisterende data og oplysninger om manglende viden på EU-plan og i medlemsstaterne.

Data, der underbygger og støtter lovgivning og politik

Der er på europæisk plan truffet en række foranstaltninger for at bekæmpe vold mod kvinder, herunder EU's direktiv om ofre for kriminalitet (direktiv 2012/29/EU) og Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen). EU's direktiv om ofre for kriminalitet, der blev vedtaget i 2012, fastsætter minimumsstandarder for ofre for kriminalitet inden for EU med hensyn til rettigheder, beskyttelse og støtte og henviser specifikt til ofre for kønsbestemt vold, ofre for seksuel vold og ofre for vold i nære forhold. Istanbulkonventionen, der blev vedtaget i 2011, er det første juridisk bindende regionale instrument, der i vidt omfang dækker forskellige former for vold mod kvinder såsom psykisk vold, forfølgelse, fysisk vold, seksuel vold og sexchikane. Konventionen træder i kraft efter ti ratificeringer.

Samtidig med denne opmuntrende juridiske udvikling viser materiale fra FRA's EU-undersøgelse om vold mod kvinder dog, at størstedelen af de voldsramte kvinder hverken anmelder hændelserne til politiet eller til en støtteorganisation for ofre. Problemet er særlig udbredt i de EU-medlemsstater, hvor det stadig ikke er almindeligt at diskutere og afsløre personlige erfaringer med vold. De fleste voldsramte kvinder kommer som følge heraf ikke i kontakt med retssystemet og andre instanser. Det gælder især i de medlemsstater, hvor vold mod kvinder ikke betragtes som et almindeligt politisk anliggende. Det står derfor klart, at kvinders behov og rettigheder på nuværende tidspunkt ikke imødekommes i praksis inden for EU.

Det er derfor nødvendigt at undersøge, hvordan den gældende lovgivning anvendes i praksis, for at tilskynde til anmeldelse af vold, forbedre indsatsen over for kvinder som ofre og sørge for, at der er tilstrækkelige ressourcer til at yde målrettet støtte til ofrene. Undersøgelsesmateriale viser mønstre i forbindelse med anmeldelse af overgreb og årsager til kvinders

manglende anmeldelse, som kan undersøges i forhold til situationen i de enkelte medlemsstater.

FRA's vurderinger – mulige veje frem

FRA har anvendt de specifikke undersøgelsesresultater til at udarbejde en række vurderinger med forslag til, hvordan man kan opdage og bekæmpe vold mod kvinder. Der er tale om tiltag, som ikke er begrænset til det rent strafferetlige, og som spænder fra beskæftigelse og sundhed til nye teknologier og omfatter målrettede bevidstgørelsesinitiativer, der kan tilskynde til anmeldelse af vold.

Disse vurderinger tager afsæt i de opfordringer, der tidligere er fremsat af organer som FN og Europarådet, til at gøre en indsats for at bekæmpe vold mod kvinder. FRA's vurderinger og forslag til mulige veje frem bygger på et enestående materiale, der er tilvejebragt ved personlige interviews med 42 000 kvinder i alle 28 EU-medlemsstater.

Kort fortalt har mellemstatslige organisationer og civilsamfundet i årevis efterlyst solide og omfattende data om vold mod kvinder for at kunne udforme politikker og styre indsatsen for at bekæmpe denne krænkelse af grundlæggende rettigheder. Med offentliggørelsen af resultaterne af FRA's undersøgelse af vold mod kvinder stilles disse data nu til rådighed for de 28 EU-medlemsstater.

1

FRA's vurderinger baseret på de vigtigste resultater

Undersøgelsesresultaterne viser, at vold mod kvinder udgør en udbredt, men i vidt omfang underanmeldt krænkelse af menneskerettighederne inden for EU. FRA har udarbejdet følgende vurderinger som reaktion herpå. Formålet med dem er at hjælpe EU og nationale beslutningstagere med at indføre og iværksætte omfattende foranstaltninger til at forebygge og bekæmpe kønsbestemt vold mod kvinder, navnlig i de medlemsstater, hvor der ikke gøres nok for at diskutere og håndtere disse overgreb.

I det følgende opsummeres de vurderinger, der er nærmere beskrevet i slutningen af hvert kapitel i rapporten om de primære undersøgelsesresultater.

1.1. Overblik over omfanget og karakteren af vold mod kvinder, herunder partnervold

Reaktion på omfanget og den særlige karakter af fysisk og seksuel vold mod kvinder

- Kvinder i EU udsættes for fysisk og seksuel vold i et sådant omfang, at der er behov for øget politisk opmærksomhed. Ca. 8 % af kvinderne har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold i løbet af de sidste 12 måneder forud for undersøgelsesinterviewet, og en ud af tre kvinder er blevet overfaldet fysisk og/eller seksuelt siden 15-årsalderen.
- Seksuel vold er en meget udbredt forbrydelse, der kræver en samlet indsats rettet mod holdninger til seksuel vold mod kvinder. En ud af ti kvinder har oplevet seksuel vold i en eller anden form siden 15-årsalderen, og en ud af 20 kvinder er blevet voldtaget siden 15-årsalderen.
- Blandt de adspurgte kvinder, der siger, at de har oplevet seksuel vold begået af en ikkepartner (siden 15-årsalderen), angiver næsten en ud af ti, at der var mere end én gerningsmand indblandet i den alvorligste hændelse. Der er behov for bedre specialtjælp til ofre for seksuel vold, hvilket også omfatter hændelser med mere end én gerningsmand.
- Undersøgelsesresultaterne antyder, at unge kvinder som gruppe betragtet er særligt sårbare over for viktimisering. Unge kvinder bør derfor gøres til genstand for målrettet forebyggelse af og bevidstgørelse om vold mod kvinder.
- Vold mod kvinder kan håndteres som et offentligt anliggende, der har almen interesse. Kampagner om og tiltag til bekæmpelse af vold mod kvinder skal rettes både mod mænd og kvinder. Mænd skal engageres direkte i initiativer, der konfronterer den kendsgerning, at visse mænd optræder voldeligt over for kvinder.
- Europarådets Istanbulkonvention og EU's direktiv om ofre for kriminalitet sætter hver især nye standarder for indsatsen over for ofre for kønsbestemt vold. EU-medlemsstaterne kan tilskyndes til at ratificere konventionen. EU-medlemsstaterne bør som et minimum gennemgå deres lovgivning for at sikre, at den er i overensstemmelse med konventionen og direktivet.

Reaktion på omfanget og den særlige karakter af partnervold mod kvinder

- Partnervold er af et sådant omfang, at der er behov for øget politisk fokus på EU-plan og i medlemsstaterne. 22 % af de kvinder, der er eller har været i et forhold med en mand, har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold. Staten er nødt til at betragte partnervold som et offentligt og ikke privat anliggende for at kunne sætte effektivt ind mod overgreb i nære forhold.
- Blandt de adspurgte kvinder, der angiver, at de er blevet voldtaget af deres nuværende partner, siger ca. en tredjedel (31 %), at de er blevet voldtaget mindst seks gange af deres partner. Voldtægt i ægteskabet er en realitet for mange kvinder, og mange er blevet voldtaget flere gange. Det er derfor nødvendigt, at gifte kvinder sidestilles med ugifte kvinder med hensyn til voldtægt i lovgivningen i samtlige EU-medlemsstater.
- Materialet viser, at et stort antal kvinder fortsat er sårbare over for overgreb, efter at de er brudt ud af et voldeligt forhold. Disse kvinder har brug for beskyttelse. Den europæiske beskyttelsesordre og forordningen om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civile spørgsmål bør tages op til fornyet overvejelse senere hen med hensyn til deres indvirkning på kvinders sikkerhed.
- Resultaterne af FRA's undersøgelse viser, at volden optrædes, når kvindens partner har et højt alkoholforbrug. Højt alkoholforbrug bør fremhæves og behandles som en faktor, der bidrager til mænds vold mod kvinder i nære forhold. Der bør tages hensyn til højt alkoholforbrug i forbindelse med nationale voldsforebyggende foranstaltninger. Alkoholindustrien kan bakke op om disse foranstaltninger, når den opfordrer til ansvarligt alkoholforbrug. Det bør samtidig sikres, at politiet systematisk indsamler data om alkoholmisbrug i forbindelse med voldelige hændelser i hjemmet.
- Der bør ses på voldsmænds karaktertræk og adfærd for at afdække eventuelle risikofaktorer, der bidrager til vold i nære partnerskaber. Det fremgår eksempelvis af undersøgelsen, at nogle mænd optræder kontrollerende i et forhold, bl.a. ved at begrænse kvindens adgang til penge eller til at mødes med venner og familie. Fagfolk kan få kendskab til faktorer, der kan varsle vold, ved at stille spørgsmål om voldsmænds karaktertræk og adfærd.

- Mange af de kvinder, der udsættes for partnervold, oplever gentagne voldelige hændelser i forholdet. EU-medlemsstaterne bør tilskyndes til at undersøge, om deres lovgivning gør det muligt at anerkende og reagere effektivt på de følger, som gentagen viktimisering har for mange kvinders liv, eftersom gentagen viktimisering er et særkende ved partnervold.

Sikring af velfunderede politikker

- Det er nødvendigt at råde over omfattende data om kvinders voldelige oplevelser for at kunne udforme og overvåge politikker til bekæmpelse af vold mod kvinder.
- Bevidstgørelseskampagner om vold mod kvinder skal være baseret på præcise data for at sikre, at budskaberne afstemmes efter den rigtige målgruppe. Disse kampagner vil samtidig kunne skabe en åben debat om vold mod kvinder. Denne debat vil i sidste instans kunne medvirke til, at flere hændelser anmeldes til myndighederne og støttetjenester for ofre.
- Der er et klart behov for at forbedre og harmonisere indsamlingen af data om vold mod kvinder både i og imellem EU's medlemsstater, således at dataene kan anvendes mere effektivt til at bekæmpe krænkelse inden for EU. På EU-plan bør indsatsen rettes mod at indsamle data på nøgleområder, hvor kvinder udsættes for vold, f.eks. ved at Eurostat går i spidsen og udnytter den gode praksis, der er skabt i medlemsstaterne i forbindelse med indsamling af data om vold mod kvinder.

1.2. Konsekvenserne af fysisk og seksuel vold mod kvinder, herunder partnervold

Underanmeldelse til politiet og andre instanser

- Vold mod kvinder anmeldes ofte ikke til politiet og andre instanser, og det skal der rettes op på. Ca. en ud af tre ofre for partnervold og en ud af fire ofre for vold begået af en ikkepartner anmelder den seneste alvorlige hændelse til politiet eller en anden instans. Der anmeldes flere tilfælde af partnervold, fordi kvinder ofte udsættes for adskillige overgreb fra partnerens side, før de beslutter sig for at anmelde det, hvorimod vold begået af en ikkepartner typisk er en enkeltstående hændelse.

- Ofrenes tilfredshed med politiet bør forbedres ved at sikre, at bestemmelserne vedrørende ofre i Istanbulkonventionen og EU's direktiv om ofre for kriminalitet anvendes og overvåges i praksis. Det bør undersøges, hvilke metoder politiet anvender for at beskytte ofre, for at se, hvor godt de beskytter ofrene og opfylder deres behov i praksis.
- Ca. en ud af fire ofre for seksuelle overgreb begået af en partner eller ikkepartner henvendte sig ikke til politiet eller en anden organisation efter den alvorligste hændelse, fordi de følte sig skamfulde og pinligt berørte. Det er meget vigtigt at undgå reaktioner på viktimering af kvinder, som forstærker negative tendenser til at lægge skylden på ofrene. Der er derfor behov for specialiserede støttetjenester for at tilgodese behovene hos ofre, der efter at have været udsat for vold reagerer med negative følelser såsom selvbeprejelse og skyldfølelse.

Sundhedsvæsenets rolle

- Sundhedspersonalet vil kunne spille en større rolle ved at identificere og medvirke til at forhindre vold mod kvinder. Det fremgår eksempelvis af undersøgelsen, at gravide kvinder er sårbare over for vold. 42 % af de kvinder, der var blevet udsat for vold begået af en tidligere partner, og som var gravide under dette forhold, blev udsat for vold fra denne partner under graviditeten.
- Reglerne om tavshedspligt bør præciseres for at give sundhedspersonalet mulighed for at håndtere og anmelde overgreb. Undersøgelsen viser i den forbindelse, at 87 % af kvinderne vil kunne acceptere, at læger rutinemæssigt spørger om vold, hvis patienterne har visse skader eller udviser andre tegn. Når sundhedspersonalet får mulighed for at stille rutinemæssige spørgsmål i tilfælde af tegn på vold, vil det samtidig være nødvendigt at føre passende kontrol med, at sundhedspersonalet ikke selv begår overgreb.

De specialiserede offerstøttetjenesters rolle

- I forhold til det antal kvinder, der kontaktede sundhedsvæsenet som følge af vold, var det ret få kvinder, der kontaktede støtteorganisationer for ofre eller krisecentre for kvinder i forbindelse med det alvorligste tilfælde af fysisk og/eller seksuel vold. En tredjedel af kvinderne rettede eksempelvis henvendelse til en læge, et sundhedscenter eller et sygehus i forbindelse med det alvorligste tilfælde af seksuel vold begået af en partner, hvorimod kun 6 % kontaktede et krisecenter for kvinder, og kun 4 % kontaktede en støtteorganisation for ofre. Dette tyder på, at der er en række faktorer, som spiller ind, når kvinder indgiver anmeldelse, f.eks. at kvinden skal have kendskab til disse tjenester, hvilket kan afhænge af, hvor i landet hun bor, og om der findes sådanne tjenester i det pågældende område, at disse organisationer skal have ressourcer til at kunne yde den nødvendige hjælp, og at kvindens mest presserende behov kan være behovet for lægehjælp. Der er ifølge EU's direktiv om ofre for kriminalitet og Istanbulkonventionen et tvingende behov inden for EU for øgede ressourcer til specialiserede støttetjenester for ofre, som er i stand til at tilgodese voldsramte kvinders behov.

- Der kræves data for at afdække, om de forskellige tjenester reelt tilgodeser ofrenes behov, og for at undersøge, hvordan man kan anvende ressourcerne mest effektivt til gavn for ofrene.

Fælles indsats over for vold mod kvinder

- Effektiviteten af den eksisterende lovgivning, de politiske initiativer og fagfolks indsats vil kunne vurderes på grundlag af den dokumentation, der foreligger om kvinders tilbøjelighed til at anmelde overgreb og deres tilfredshed med den hjælp, de får. Når volden ikke anmeldes i tilstrækkeligt omfang i mange EU-medlemsstater, er det nødvendigt at inddrage flere instanser i kampen mod vold mod kvinder for at kunne tilgodese kvindernes behov – og rettigheder – på en effektiv måde.
- Der er behov for tværinstitutionelt samarbejde med henblik på at sikre en harmoniseret og effektiv indsamling og udveksling af data om tilfælde af vold mod kvinder.

1.3. Psykisk partnervold mod kvinder

Anerkendelse af og reaktion på omfanget og den særlige karakter af psykisk partnervold

- Psykisk vold, der begås af partnere, er udbredt og skal anerkendes for de følger, den har. Det fremgår eksempelvis af undersøgelsesresultaterne, at to ud af fem kvinder (43 %) har oplevet en eller anden form for psykisk vold begået af enten en nuværende eller tidligere partner. For blot at nævne et par eksempler er 25 % af kvinderne blevet nedgjort eller ydmyget privat af en partner, 14 % har oplevet, at deres partner har truet med at skade dem fysisk, og 5 % har oplevet, at partneren har forbudt dem at forlade huset, taget deres bilnøgler eller låst dem inde.

- 7 % af de kvinder, der i øjeblikket er i et forhold, har oplevet mindst fire forskellige former for psykisk vold. Det bør gøres klart, at kvinder mister deres selvstændighed og mulighed for at bestemme over deres privat- og familieliv, hvis deres intime partnere gentagne gange udøver forskellige former for psykisk vold mod dem.
- Arbejdsgivere og fagforeninger bør overveje at iværksætte bevidstgørelsesaktiviteter og andre uddannelsesaktiviteter for ansvarshavende personale for at hjælpe det med at identificere og tilgodese behovene hos ansatte, der er underlagt partnerens psykisk kontrollerende adfærd.
- Politiet og andre relevante offentlige myndigheder bør trænes i at anerkende og forstå, hvilke følger psykiske overgreb har for ofre.
- Når den voldelige part udviser en kontrollerende og krænkende adfærd, kan det være nødvendigt, at politiet griber ind direkte for at beskytte offeret og henviser hende til støttetjenester for ofre, i stedet for at vente på, at offeret selv søger hjælp. Det er desuden nødvendigt, at myndighederne går i dialog med voldsmændene for at standse den psykisk krænkende adfærd, samtidig med at de griber ind over for voldelig adfærd.
- EU-medlemsstaterne bør gennemgå deres lovgivning for at vurdere, om den dækker de forskellige former for og følger af gentagne psykiske overgreb mod ofre, som – hvilket fremgår af undersøgelsesresultaterne – ofte går hånd i hånd med fysiske og/eller seksuelle overgreb i nære forhold.
- Ofre for forfølgelse bør ydes en passende beskyttelse fra statens side svarende til den beskyttelse, der tilbydes i tilfælde af vold i hjemmet.
- En ud af ti kvinder er blevet forfulgt af en tidligere partner. Støttetjenesterne bør derfor advares om problemer med forfølgelse efter afsluttede forhold, så de bliver opmærksomme på disse adfærdsmønstre.
- En ud af fem kvinder, der er blevet forfulgt, angiver, at forfølgelsen varede i mere end to år. Som det også gælder for fysisk og seksuel vold, kan de følelsesmæssige og psykiske konsekvenser af forfølgelse være langvarige og dybtliggende. Der er derfor brug for specialiserede støttetjenester for ofre, som kan hjælpe ofre for forfølgelse.

Internettets og de sociale mediers rolle

- 23 % af de kvinder, der er blevet forfulgt, angiver i forbindelse med undersøgelsen, at de har været nødt til at ændre deres e-mailadresse eller telefonnummer på grund af det mest alvorlige tilfælde af forfølgelse. Internetbaserede og sociale medieplatforme bør tage skridt til proaktivt at hjælpe ofre for forfølgelse med at anmelde overgreb og bør også opfordres til proaktivt at håndtere gerningsmændenes adfærd. Politiet bør samtidig opfordres til rutinemæssigt at anerkende og efterforske sager, der involverer cyberstalking.

1.5. Oplevelser med sexchikane

Mere opmærksomhed om og øget anmeldelse af sexchikane

- Sexchikane er et meget udbredt problem, som mange kvinder i EU støder på. En ud af fem kvinder har eksempelvis oplevet uønskede berøringer, omfavnelser eller kys siden 15-årsalderen, og 6 % af alle kvinder har oplevet denne type chikane mindst seks gange, siden de var 15 år gamle. 32 % af de kvinder, der har været udsat for sexchikane mindst én gang siden 15-årsalderen, angav, at de blev forulempet af en kollega, en chef eller en kunde. Det er derfor vigtigt, at arbejdsgiverorganisationer og fagforeninger skaber mere opmærksomhed om sexchikane og tilskynder kvinder til at anmelde hændelser.

1.4. Oplevelser med forfølgelse

Styrket indsats mod forfølgelse i lovgivning og praksis

- Undersøgelsesresultaterne viser, at en ud af fem kvinder har været udsat for forfølgelse i en eller anden form siden 15-årsalderen, og at 5 % er blevet forfulgt i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen. Tre ud af fire tilfælde af forfølgelse, der er nævnt i undersøgelsen, er imidlertid aldrig kommet i politiets søgelys. Når den nationale lovgivning indeholder regler om forfølgelse, bør kvinder opfordres til at indgive anmeldelse i tilfælde af forfølgelse. Medlemsstaterne bør samtidig undersøge, hvordan reglerne om forfølgelse anvendes, og hvor effektive de er. EU-medlemsstater, der ikke har en tilstrækkelig lovgivning om forfølgelse, bør opfordres til at vedtage regler, der tager hensyn til ofrenes behov.

- Det fremgår af undersøgelsesresultaterne, at sexchikane mod kvinder begås af mange forskellige personer og også kan ske ved hjælp af »nye« teknologier. En ud af ti kvinder (11 %) har oplevet upassende tilnærmelser på sociale websider eller modtaget e-mails eller sms'er med åbenlyst seksuelt indhold. Disse former for sexchikane rammer yngre kvinder i uforholdsmæssig grad. EU-medlemsstaterne er nødt til at tage de eksisterende lovgivningsmæssige og politiske foranstaltninger mod sexchikane op til fornyet overvejelse i erkendelse af, at sexchikane kan finde sted i forskellige sammenhænge og gennem forskellige medier som f.eks. internettet eller mobiltelefoner. Politiet bør ligesom for cyberstalking opfordres til rutinemæssigt at anerkende og efterforske sager, der involverer cyberchikane.

Erhvervskvindens udsættelse for sexchikane i forhold til andre kvinder

- Mellem 74 og 75 % af de kvinder, der arbejder i erhvervslivet eller har en overordnet lederstilling, har oplevet sexchikane på et eller andet tidspunkt, og en fjerdedel af disse kvinder har været udsat for sexchikane i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen. Det må erkendes, at erhvervskvinder i lederstillinger og andre overordnede stillinger risikerer at blive udsat for sexchikane. Det kan skyldes mange forhold, bl.a. at de udsættes for arbejdsmiljøer og situationer, hvor der er øget risiko for overgreb, og at erhvervskvinder er mere på vagt over for adfærd, der må betragtes som sexchikane. Arbejdsgivere og andre organisationer skal skabe øget opmærksomhed og tage praktiske initiativer med henblik på at anerkende og bekæmpe den sexchikane, som kvinder med forskellig beskæftigelses- og uddannelsesmæssig baggrund støder på i forskellige arbejdssammenhænge.

Tilvejebringelse af dokumentation til belysning og bekæmpelse af sexchikane

- De administrative data og eksisterende undersøgelser på arbejds- og uddannelsesområdet bør forbedres, så der regelmæssigt stilles nærmere spørgsmål om sexchikane. Dataene herfra kan bruges til at underbygge politikker og tiltag til bekæmpelse af disse krænkelser.

1.6. Oplevelser med vold i barndommen

Omfanget af misbrug af børn og underanmeldelse

- Lidt mere end en ud af ti kvinder (12 %) har oplevet en eller anden form for seksuelt misbrug eller et seksuelt overgreb begået af en voksen, før de fyldte 15 år. Denne form for misbrug består typisk i, at en voksen blotter sine kønsdele (8 %) eller berører barnets kønsdele eller bryster (5 %). De hårdest ramte kvinder (1 %) blev tvunget til at have samleje med en voksen, mens de var børn.
- Ca. 27 % af kvinderne har oplevet en eller anden form for fysisk misbrug begået af en voksen, mens de var børn (før 15-årsalderen).

- EU er nødt til at fokusere yderligere på det udbredte og underanmeldte misbrug, som kvinder har været udsat for under opvæksten. Denne dokumentation kan bruges til at håndtere både nuværende og tidligere misbrug af børn.

Misbrugskarakteristika

- I 97 % af alle tilfælde af seksuel vold i barndommen var gerningsmanden en mand. Til gengæld var mænd kun ansvarlige for lidt flere tilfælde af fysisk vold end kvinder.
- Der er behov for detaljerede data om misbrug i barndommen, herunder undersøgelser, der kan klarlægge uanmeldt misbrug, for at skaffe og underbygge dokumentation om misbrugskarakteristika, der kan bruges til at målrette indsatsen for at forebygge misbrug, beskytte ofre og straffe gerningsmændene.

Bekæmpelse af misbrug af børn

- Resultaterne viser, at 30 % af de kvinder, der har været ofre for seksuelle overgreb fra en tidligere eller nuværende partner, også var udsat for seksuel vold i barndommen, mens 10 % af de kvinder, der ikke har oplevet seksuel viktimering i deres nuværende eller tidligere forhold, har været udsat for seksuel vold i barndommen. Samtidig har 73 % af de mødre, der har været ofre for fysisk og/eller seksuel partnervold, angivet, at mindst ét af deres børn har opdaget, at volden finder sted. Der er brug for målrettede programmer for børn og familier, der risikerer at blive udsat for vold, for at bryde den onde cirkel af misbrug.

- EU-medlemsstaterne bør i overensstemmelse med Istanbulkonventionen tilskyndes til at gennemgå deres lovgivning for at vurdere, om eventuelle tidsfrister for anmeldelse af misbrug, der har fundet sted i barndommen, er berettigede.
- Det er vigtigt at få dokumenteret børnenes egne oplevelser med misbrug, for at der kan udformes politikker og tiltag til forebyggelse af misbrug af børn og beskyttelse af børn mod misbrug.

1.7. Frygt for viktimisering og følgerne heraf

Frygten for kønsbestemt vold påvirker kvinders bevægelsesfrihed

- Det fremgår af undersøgelsen, at halvdelen af alle kvinder i hvert fald nogle gange undgår visse situationer eller steder af frygt for fysiske eller seksuelle overfald. Til sammenligning viser eksisterende generelle befolkningsundersøgelser om kriminalitet og viktimisering, at mænds frygt for kriminalitet og følgerne heraf generelt er mindre end kvinders. Det er nødvendigt at anerkende og reagere på kvinders frygt for kriminalitet – og navnlig deres frygt for kønsbestemt vold – på EU-plan, i medlemsstaterne og på lokalt plan på grund af de negative følger, den har for kvinders bevægelsesfrihed i hverdagen.

Stor frygt kan være tegn på misbrug

- Mange af de kvinder, der angiver, at de er meget bange for at blive overfaldet, har været udsat for omfattende fysisk eller seksuel vold. Da stor frygt kan stamme fra oplevelser med overgreb, vil sundhedspersonale og andre relevante fagfolk i givet fald kunne opfordres til at spørge om og indsamle oplysninger om frygt for viktimisering med henblik på at identificere eventuelle overgreb.

1.8. Holdninger til og opmærksomhed om vold mod kvinder

Øget opmærksomhed om vold mod kvinder

- Kvinder betragter vold mod kvinder som almindelig eller sjælden i deres land, afhængig af om de selv har været udsat for vold begået af en partner og/eller ikkepartner, om de kender til andre kvinder, der er voldsofre, og om de kender til kampagner om vold mod kvinder. Samspelet mellem disse faktorer skal tages i betragtning, når der udarbejdes politikker for at skabe øget opmærksomhed om vold mod kvinder i forskellige sammenhænge og blandt forskellige grupper af kvinder.
- Det er vigtigt, at der iværksættes målrettede kampagner i EU-medlemsstaterne for at øge kvinders (og mænds) kendskab til kønsbestemt vold, tilskynde til anmeldelse, beskytte ofre og udføre forebyggende arbejde.

Sikring af, at forventninger om støtte kan indfris i praksis

- Kvinder, der har været udsat for vold, fortæller sjældent om det til specialiserede tjenester. Vellykkede kampagner, der kan skabe opmærksomhed om vold mod kvinder og tilskynde til anmeldelse, kræver, at der findes specialiserede tjenester, og at disse tjenester har tilstrækkelige ressourcer til at tilgodese ofrenes behov.

Sikring af, at kampagner baseres på eksisterende dokumentation om vold mod kvinder

- Hvis EU-medlemsstaten ikke råder over data selv, kan den anvende resultaterne af FRA's undersøgelse af vold mod kvinder til at skabe øget opmærksomhed om denne vold og styrke indsatsen over for den.

FORTOLKNING AF RESULTATERNE

Der er forskel på, hvor meget vold der anmeldes i medlemsstaterne. Mere detaljerede oplysninger kan ses ved hjælp af onlineværktøjet »data explorer«, der er knyttet til denne rapport. Mulige forklaringer på disse forskelle kan læses i det følgende.

Anerkendelse af forskelle mellem landene

Der er stor forskel på de officielle strafferetlige data om anmeldte forbrydelser landene imellem og ofte tilsvarende stor forskel landene imellem med hensyn til omfanget af den viktimering, der angives, når folk interviewes i forbindelse med en undersøgelse om viktimering. Det gælder for forbrydelser i almindelighed og i særdeleshed for vold mod kvinder, der er et meget følsomt emne at tale om i en undersøgelse.

Når FRA's undersøgelse afslører variationer mellem landene med hensyn til forekomsten af vold, kan det skyldes en række faktorer. De officielle data om forbrydelser viser eksempelvis, at der generelt er stor forskel fra land til land med hensyn til omfanget af vold, herunder omfanget af vold mod kvinder, når der foreligger data herom. Data fra generelle kriminalitetsundersøgelser og fra specifikke undersøgelser af vold mod kvinder viser altid, at der er forskel på forekomsten af vold i de enkelte lande. På den anden side viser FRA's undersøgelse en mindre variation mellem EU-medlemsstaterne med hensyn til forekomsten af vold i hjemmet end WHO's undersøgelse af kvinders sundhed og vold i hjemmet i ti lande (data indsamlet i perioden 2000-2003). Hvis resultaterne af FRA's undersøgelse vedrørende forekomsten af voldtægt sammenlignes med USA's nationale undersøgelse af partnervold og seksuel vold, der omfatter alle 50 amerikanske delstater (data indsamlet i 2010), er der mindre variation mellem EU-medlemsstaterne end mellem de amerikanske delstater. Resultaterne af FRA's undersøgelse stemmer også godt overens med resultater af de eksisterende nationale undersøgelser af vold mod kvinder i EU-medlemsstaterne, der er foretaget.

Mulige forklaringer på forskelle mellem landene

Selv om det må forventes, at der er landemæssige forskelle i undersøgelsesresultaterne med hensyn til forekomsten af vold mod kvinder og andre undersøgelsesresultater, gør disse forskelle det vanskeligt at komme med forklaringer og generaliseringer på tværs af 28 forskellige lande. Nedenfor gives fem mulige forklaringer på de konstaterede forskelle mellem landene med hensyn til forekomsten af vold mod kvinder. Disse forklaringer er ikke nærmere uddybet og kan sammenholdes med eventuelle andre forklaringer på landeniveau.

- 1) Der er forskel på, hvor kulturelt acceptabelt det er at tale med andre om oplevelser med vold mod kvinder i de enkelte lande. Når man ser på undersøgelsesresultaterne, skal der tages hensyn til, at vold mod kvinder i mange tilfælde ikke afsløres over for familie og venner og sjældent anmeldes til politiet i samfund, hvor partnervold i vid udstrækning anses for en privatsag. Det kan afholde kvinderne fra at fortælle interviewererne om volden.
- 2) Ligestilling mellem kønnene kan føre til flere afsløringer af vold mod kvinder. Det er mere sandsynligt, at vold mod kvinder håndteres og bekæmpes åbent i samfund med øget ligestilling.
- 3) Kvinders udsættelse for risikofaktorer i forhold til vold i de enkelte medlemsstater kan spille ind i den forstand, at visse faktorer kan øge risikoen for vold. Der kan være tale om beskæftigelsesmønstre (arbejde uden for hjemmet) samt socialiserings- og livsstilmønstre (at gå i byen og på dates).
- 4) Forskelle i den samlede forekomst af alvorlig kriminalitet i de enkelte lande kan påvirke resultaterne vedrørende vold mod kvinder. Kriminaliteten er eksempelvis generelt højere i medlemsstater med høj urbanisering.
- 5) Undersøgelsen afslørede en sammenhæng mellem voldsmændenes alkoholvaner og kvindernes oplevelser med partnervold (»vold i hjemmet«). Forskellige alkoholemønstre i medlemsstaterne kan være med til at forklare visse aspekter af vold mod kvinder, og dette skal desuden sammenholdes med mønstre i de individuelle gerningsmænds voldelige adfærd, som ikke nødvendigvis er begrænset til vold mod kvinder.

Disse og andre faktorer skal undersøges nærmere, når der ses på resultaterne for de enkelte medlemsstater.

2

Hvad viser resultaterne?

I det følgende afsnit beskrives nogle af de vigtigste undersøgelsesresultater, som afspejler de primære områder, der var omfattet af spørgeskemaet.

De specifikke undersøgelsesresultater kan ses i rapporten om de primære resultater og ved hjælp af onlineværktøjet data explorer, som brugeren kan benytte til at udtrække data på forskellige måder.

Spørgsmål om oplevelser siden 15-årsalderen, før 15-årsalderen og i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewet

Undersøgelsen omfattede kvinder i aldersgruppen 18-74 år. I overensstemmelse med fast undersøgelsespraksis var der i undersøgelsesspørgsmålene fastsat en alder på 15 år for at adskille hændelser, der fandt sted i barndommen. Kvinderne blev så bedt om at tænke på hændelser, der indtraf før og efter dette tidspunkt.

Undersøgelsesspørgsmål i forskellige undersøgelser formuleres ikke ud fra de samme aldersgrænser. FRA's undersøgelse er i den henseende på linje med Verdenssundhedsorganisationens (WHO) undersøgelse af kvinders sundhed og vold i hjemmet, hvor der også var valgt en aldersgrænse på 15 år.

Kvinderne blev i FRA's undersøgelse bedt om at skelne mellem hændelser, der er indtruffet efter 15-årsalderen (og resten af livet) og i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewet. Når kvinderne bliver bedt om at tænke på de sidste 12 måneder, får de lettere ved at skelne mellem nye hændelser og eventuelle hændelser, der ligger længere tilbage i tiden. Det tilvejebringer også data, der har direkte politisk relevans for den aktuelle praksis, bl.a. med hensyn til politiets indsats over for ofre.

2.1. Fysisk og seksuel vold

► Fysisk vold:

Det anslås, at 13 millioner kvinder i EU har været udsat for fysisk vold i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewene. Det svarer til 7 % af alle kvinder i aldersgruppen 18-74 år inden for EU.¹

► Seksuel vold:

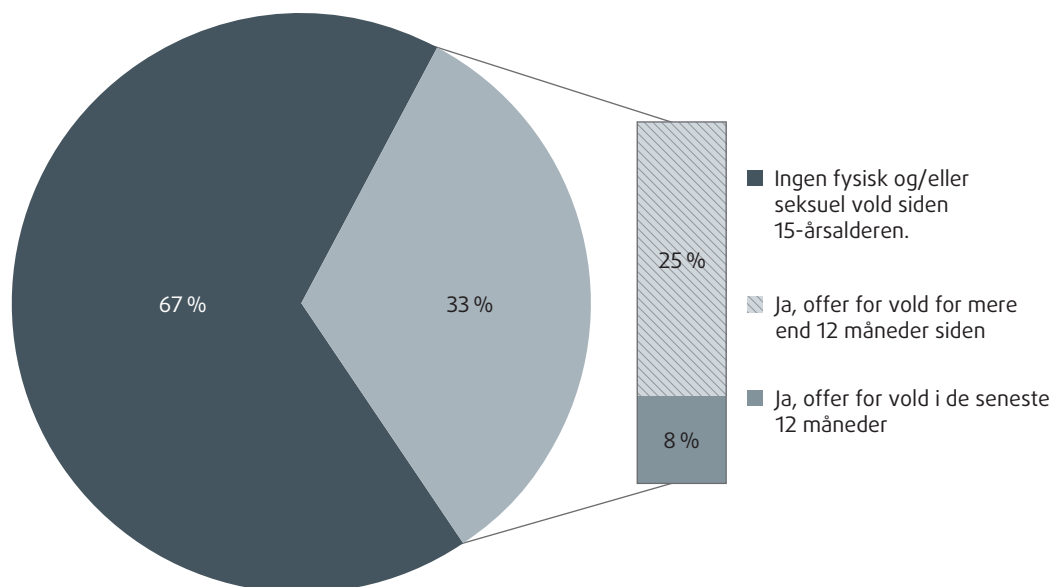
Det anslås, at 3,7 millioner kvinder i EU har været udsat for seksuel vold i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewene – svarende til 2 % af alle kvinder i aldersgruppen 18-74 år inden for EU.

Den samlede forekomst af fysisk og seksuel vold

- En ud af tre kvinder (33 %) har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold siden 15-årsalderen.
- Ca. 8 % af kvinderne har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewet (figur 1a).
- 22 % af alle kvinder, der har eller har haft en partner, har været udsat for fysisk og/eller seksuel partnervold, siden de fyldte 15 år (tabel 1).

¹ Ifølge Eurostats onlinedatabase boede der 186 590 848 kvinder i alderen 18-74 år i EU-28 pr. 1. januar, se: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (data code demo_pjan, data hentet den 16. august 2013).

Figur 1a: Kvinder, der har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold siden 15-årsalderen og i løbet af de 12 måneder, der gik forud for interviewet, EU-28 (%)

NB: Baseret på alle respondenter (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Boks 1: Hvad deltagerne blev spurgt om – fysisk og seksuel vold

Fysisk vold

Hvor ofte har nogen, fra du fyldte 15 år og indtil nu/i løbet af de sidste 12 måneder:

- Skubbet eller puffet til dig?
- Slået dig med flad hånd?
- Kastet en hård genstand mod dig?
- Holdt dig fast eller trukket dig i håret?
- Slået dig med en knytnæve eller hård genstand eller sparket dig?
- Brændt dig?
- Forsøgt at kvæle eller strangulere dig?
- Skåret eller stukket dig eller skudt mod dig?
- Slået dit hoved mod noget?

Seksuel vold

Hvor ofte har nogen, fra du fyldte 15 år og indtil nu/i løbet af de sidste 12 måneder:

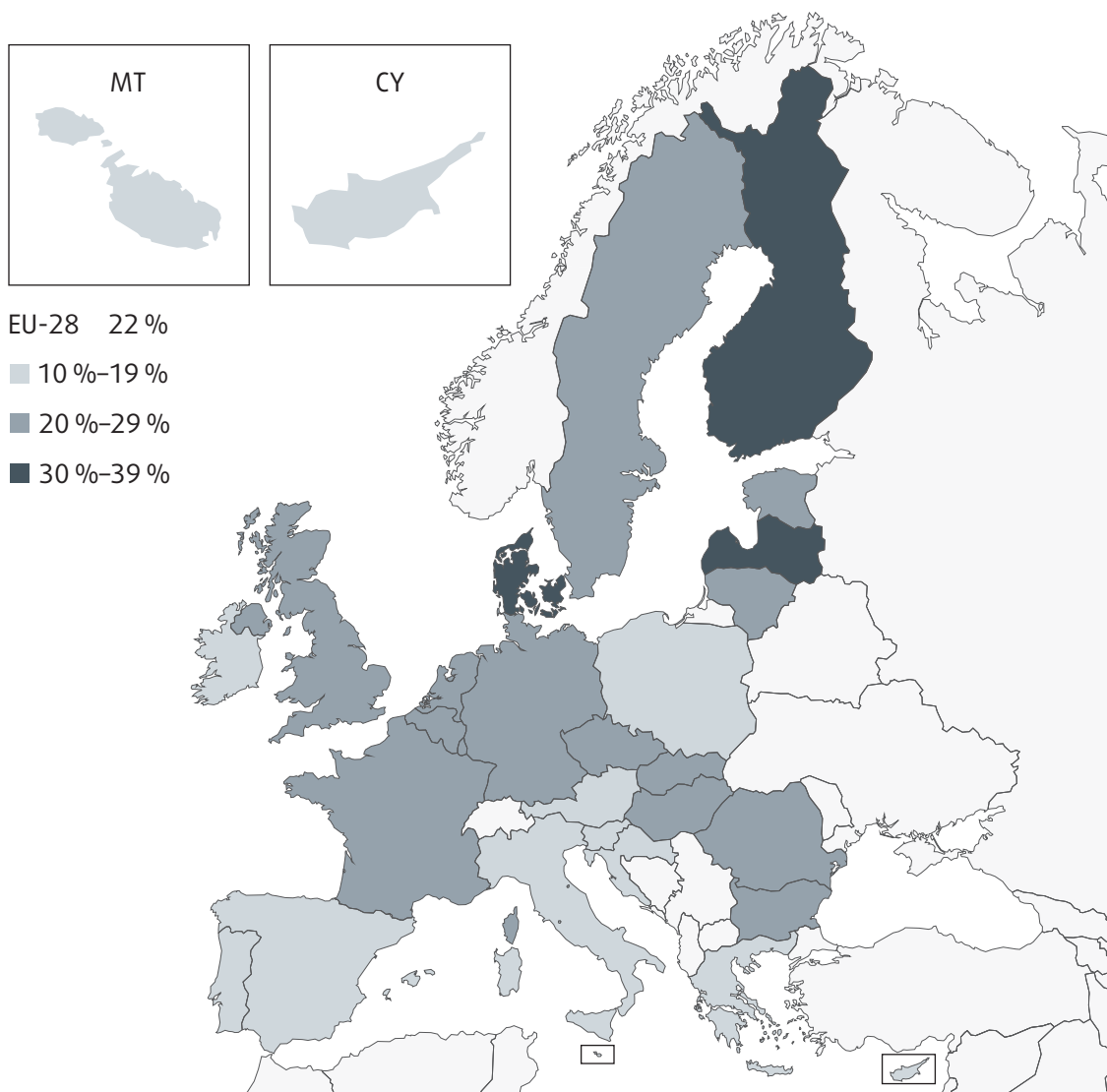
- Tvunget dig til samleje ved at holde dig nede eller skade dig på en eller anden måde?
(OM NØDVENDIGT: Ved samleje menes her

tvungen oralsex eller tvungen anal eller vaginal penetration).

- I øvrigt forsøgt at tvinge dig til samleje ved at holde dig nede eller skade dig på en eller anden måde? (OM NØDVENDIGT: Ved samleje menes her tvungen oralsex eller tvungen anal eller vaginal penetration).
- I øvrigt fået dig til at deltage i seksuel aktivitet i en eller anden form mod din vilje eller i en situation, hvor du ikke var i stand til at sige nej?
- Eller har du indvilget i seksuel aktivitet, fordi du var bange for, hvad der kunne ske, hvis du sagde nej?

Spørgsmålene om fysisk og seksuel vold blev stillet særskilt for den nuværende partner, tidligere partner og andre personer.

Figur 1b: Fysisk og/eller seksuel partnervold siden 15-årsalderen, EU-28 (%)

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Tabel 1: Kvinder, der har været udsat for fysisk og/eller seksuel vold begået af en nuværende eller tidligere partner eller af en anden person siden 15-årsalderen fordelt på EU-medlemsstater (%)^{a,b,c}

EU-medlemsstat	Partner (nuværende og/eller tidligere) ^b	Ikkepartner ^c	Partner og/eller ikkepartner ^c
AT	13	12	20
BE	24	25	36
BG	23	14	28
CY	15	12	22
CZ	21	21	32
DE	22	24	35
DK	32	40	52
EE	20	22	33

EU-medlemsstat	Partner (nuværende og/eller tidligere) ^b	Ikkepartner ^c	Partner og/eller ikkepartner ^c
EL	19	10	25
ES	13	16	22
FI	30	33	47
FR	26	33	44
HR	13	13	21
HU	21	14	28
IE	15	19	26
IT	19	17	27
LT	24	16	31
LU	22	25	38
LV	32	17	39
MT	15	15	22
NL	25	35	45
PL	13	11	19
PT	19	10	24
RO	24	14	30
SE	28	34	46
SI	13	15	22
SK	23	22	34
UK	29	30	44
EU-28	22	22	33

NB: a Resultaterne i de to første kolonner i tabellen svarer ikke til summen af resultaterne i den tredje kolonne, eftersom resultaterne ikke er beregnet på det samme grundlag (resultaterne om partnervold er baseret på respondenter, der har eller har haft en partner, i modsætning til alle kvinder), og visse respondenter har været udsat for vold både fra partnere og ikkepartnere.

b I forhold til alle kvinder, der enten var gift, boede sammen med nogen uden at være gift eller var involveret i et forhold (uden at bo sammen med den pågældende) på interviewtidspunktet eller på et tidligere tidspunkt (n = 40 192).

c I forhold til alle respondenter (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Karakteristika ved fysisk vold

- Ca. 31 % af kvinderne har været udsat for et eller flere tilfælde af fysisk vold (se boks 1) siden 15-årsalderen (tabel 2). Kvinderne angiver hyppigst, at nogen har skubbet eller puffet til dem. Hvis denne form for vold udelukkes, har det dog kun begrænset effekt på den samlede forekomst af fysisk vold, der falder fra 31 til 25 %. Det hænger sammen med, at mange kvinder, der siger, at nogen har skubbet eller puffet til dem, også har været udsat for andre former for fysisk vold.
- De almindeligste former for fysisk vold består i, at gerningsmanden skubber eller puffer til kvinden, slår hende med flad hånd, holder hende fast eller trækker hende i håret.

Karakteristika ved seksuel vold

- Samlet set har 11 % af kvinderne været udsat for en eller anden form for seksuel vold (se boks 1) begået af en partner eller anden person siden 15-årsalderen. Nogle kvinder oplyser, at de har været udsat for én form for seksuel vold, hvorimod andre kvinder oplyser, at de har været udsat for flere former for seksuel vold.

Table 2: Kvinder, der har været udsat for forskellige former for fysisk vold begået af en partner eller anden person siden 15-årsalderen, EU-28 (%)^{a,b,c}

Typer af fysisk vold	Nuværende partner ^a	Tidligere partner ^b	Ikkepartner ^c	Partner og/eller ikkepartner ^c
Er blevet skubbet eller puffet til	5	19	13	23
Er blevet slået med flad hånd	4	15	8	17
Har fået en genstand kastet mod sig	2	8	4	9
Er blevet fastholdt eller trukket i håret	2	10	7	13
Er blevet slået med en knytnæve eller hård genstand eller sparket	1	9	5	10
Er blevet brændt	0	1	0	1
Er forsøgt kvalt eller stranguleret	1	5	1	4
Er blevet skåret, stukket eller skudt mod	0	1	1	1
Har fået hovedet slået mod noget	1	5	2	4
En eller flere af ovenstående	7	24	20	31
En eller flere af ovenstående, dog ikke »skubbet eller puffet til«	5	20	15	25

NB: a I forhold til alle kvinder, der enten var gift, boede sammen med nogen uden at være gift eller var involveret i et forhold (uden at bo sammen med den pågældende) på interviewtidspunktet (n = 30 675).

b I forhold til alle kvinder, der tidligere enten havde været gift, boet sammen med en mand uden at være gift eller været involveret i et forhold (uden at bo sammen med den pågældende) mindst én gang (n = 25 870).

c I forhold til alle respondenter (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Omfanget af voldtægt

En ud af 20 kvinder (5 %) er blevet voldtægt siden 15-årsalderen. Dette tal er beregnet ud fra svarene på følgende spørgsmål: »Hvor ofte har nogen, fra du fyldte 15 år og indtil nu, tvunget dig til samleje ved at holde dig nede eller skade dig på en eller anden måde?«

I nogle EU-medlemsstater defineres voldtægt mere bredt i lovgivningen end ud fra kravet om, at gerningsmanden anvender fysisk vold. Det er derfor muligt, at omfanget af voldtægt i EU overstiger 5 % i den henseende. Visse tilfælde af voldtægt kan også være omfattet af kvindernes svar på et andet undersøgelsesspørgsmål: »Hvor ofte har nogen, fra du fyldte 15 år og indtil nu, fået dig til at deltage i seksuel aktivitet i en eller anden form mod din vilje eller i en situation, hvor du ikke var i stand til at sige nej?«

Undersøgelsesresultaterne vedrørende voldtægt skal sammenholdes med resultaterne af andre undersøgelsesspørgsmål om seksuel vold. Kvinderne blev i forbindelse med FRA's undersøgelse spurgt om deres

oplevelser med fire former for seksuel vold. Kvinderne kunne angive, hvilke former for seksuel vold de måtte have oplevet. Resultaterne vedrørende kvinders oplevelser siden 15-årsalderen var følgende:

- ▶ 5 % af kvinderne er blevet tvunget til samleje.
- ▶ 6 % af kvinderne angiver, at nogen har forsøgt at tvinge dem til samleje.
- ▶ 6 % af kvinderne siger, at nogen har fået dem til at deltage i seksuel aktivitet mod deres vilje eller i en situation, hvor de ikke var i stand til at sige nej.
- ▶ 6 % af kvinderne har indvilget i seksuel aktivitet, fordi de var bange for, hvad der ville ske, hvis de sagde nej.
- ▶ Blandt de kvinder, der fortæller, at de har været udsat for seksuel vold fra en ikkepartner, angiver næsten en ud af ti, at der var mere end én gerningsmand indblandet i hændelsen, når de kommer nærmere ind på det *alvorligste* tilfælde af seksuel vold, som de har været udsat for.

Gentagne tilfælde af seksuel vold

Mere end halvdelen af de kvinder, der er blevet voldtaget af deres nuværende partner, eller hvis nuværende partner har forsøgt at voldtage dem eller få dem til at deltage i seksuel aktivitet i en situation, hvor de ikke var i stand til at sige nej, har været udsat for mere end et tilfælde af seksuel vold. Hvad angår voldtægt er ca. en tredjedel af ofrene (31 %) blevet voldtaget mindst seks gange af deres nuværende partner.

Mønstret er det samme for seksuel vold begået af tidligere partnere. Afhængig af typen af seksuel vold har mellem en tredjedel og en fjerdedel af ofrene været udsat for mere end én hændelse.

Fakta om vold begået af ikkepartnere

- ▶ En ud af fem kvinder (22 %) har været udsat for fysisk vold begået af en anden end deres partner siden 15-årsalderen.
- ▶ 67 % af de kvinder, der har været udsat for fysisk vold begået af en anden end deres partner, siger, at gerningsmanden var en mand, og yderligere 7 % siger, at de har været udsat for vold begået af både mandlige og kvindelige gerningsmænd. I forbindelse med seksuel vold siger 97 % af kvinderne, at gerningsmanden var en mand (tabel 3).

2.2. Konsekvenser af vold

Voldens følger for offeret

Fakta om partnervold

- ▶ En tredjedel af ofrene (34 %) for fysisk vold begået af en tidligere partner har oplevet mindst fire forskellige former for fysisk vold.
- ▶ Volden blev i de fleste tilfælde begået af den tidligere partner, mens forholdet bestod, men en ud af seks af disse kvinder (16 %) har været udsat for vold fra en tidligere partner, efter at forholdet var gået i stykker.

- ▶ Når kvinderne fortæller om det alvorligste tilfælde af seksuel vold, siger de, at deres følelsesmæssige reaktion på det pågældende tidspunkt især bestod i frygt, vrede og skam over, hvad der var hendt dem. Kvinder, der var blevet udsat for seksuel vold fra en person, som ikke var deres partner, fortalte også, at de var meget chokerede.
- ▶ Med hensyn til de langvarige psykiske konsekvenser af volden (se tabel 4) resulterede overgreb fra partnere eller andre personer i, at ofrene mistede selvtilliden og følte sig sårbare og bange.
- ▶ Ofre for seksuel vold angiver, at de ofte oplever store psykiske konsekvenser.
- ▶ Kvinder vil oftere opleve forskellige langvarige psykiske konsekvenser, når de udsættes for partnervold, end når de udsættes for vold begået af en gerningsmand, der ikke er en partner. Det er muligt, at dette ikke kun skyldes reaktionerne på det alvorligste tilfælde af partnervold, som der spørges om i undersøgelsen, men også den kendsgerning, at partnervold ofte består af flere hændelser, der har fundet sted over længere tid.

Vold under graviditeten

42 % af de kvinder, der var blevet udsat for vold begået af en tidligere partner og var gravide under dette forhold, blev udsat for vold fra den tidligere partner under graviditeten. Til sammenligning blev 20 % af de kvinder, der var blevet udsat for vold begået af deres nuværende partner, udsat for denne vold, mens de var gravide. Forskellen i tallene kan skyldes, at kvinder har vanskeligere ved eller er mindre villige til at fortælle om vold begået af nuværende partnere, når de interviewes — men det bør undersøges nærmere, om denne antagelse holder stik.

Tabel 3: Personer, som har begået fysisk eller seksuel vold mod kvinder over 15 år, og som ikke var en nuværende eller tidligere partner, efter køn, EU-28 (%)

	Fysisk vold	Seksuel vold
Mænd	67	97
Kvinder	26	2
Begge køn	7	0
Ikke oplyst	1	0
n	7 207	2 296

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Table 4: Langvarige psykiske konsekvenser af det alvorligste tilfælde af vold siden 15-årsalderen fordelt på voldstyper og gerningsmænd (%)^{a,b}

	Partner (nuværende og/eller tidligere)		Ikkepartner	
	Fysisk vold	Seksuel vold	Fysisk vold	Seksuel vold
Psykiske konsekvenser				
Depression	20	35	8	23
Angst	32	45	23	37
Panikanfald	12	21	8	19
Tab af selvtillid	31	50	17	40
Følelse af sårbarhed	30	48	24	47
Søvnproblemer	23	41	13	29
Koncentrationsproblemer	12	21	7	16
Problemer med forhold	24	43	9	31
Andre konsekvenser	3	5	4	4
Antal valgte kategorier				
Ingen	28	9	43	16
1	26	21	28	25
2-3	27	31	19	35
4 eller derover	17	38	8	24
Ikke oplyst	2	(1)	2	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

NB: a Summen kan overstige 100 %, eftersom respondenterne fik mulighed for at komme med flere svar.

b Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Værdier, der er baseret på mindre end 30 svar, er derfor anført i citationstegn, og værdier, der er baseret på mindre end fem svar, er ikke anført (angivet med »-«).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Kontakt med politiet og andre instanser

- En tredjedel af ofrene for partnervold (33 %) og en fjerdedel af ofrene for vold begået af en ikkepartner (26 %) kontaktede enten politiet eller en anden instans, såsom en støtteorganisation for ofre, i kølvandet på det alvorligste tilfælde af vold. Når partnervold anmeldes oftere, kan det skyldes, at kvinderne typisk har været udsat for flere tilfælde af vold i et forhold, før de beslutter at anmelde den alvorligste hændelse for at forhindre, at volden fortsætter eller eskalerer, hvorimod vold begået af ikkepartnere ofte består af enkeltstående hændelser, hvor der er mindre risiko for gentagelser. Tabel 5 viser de oplysninger, der foreligger om kontakt og manglende kontakt med forskellige instanser, fordelt på gerningsmænd og voldstyper.
- Ofrene anmeldte samlet set det alvorligste tilfælde af partnervold til politiet i 14 % af sagerne, og det alvorligste tilfælde af vold begået af en ikkepartner i 13 % af sagerne.
- Ca. en fjerdedel af ofrene anmeldte ikke det alvorligste tilfælde af seksuel vold begået af en partner

eller ikkepartner til politiet eller en anden instans, fordi de var skamfulde eller pinligt berørte over, hvad der var sket.

Uopfyldte behov hos ofrene

- På spørgsmålet om, hvilken form for hjælp de kunne have ønsket, angiver 33-54 % af kvinderne (afhængigt af voldstype og gerningsmand), at de efter den alvorligste voldelige hændelse først og fremmest ønskede at have nogen at tale med, som kunne støtte dem. 12-25 % angiver, at de ønskede beskyttelse, og 13-21 % angiver, at de ønskede anden praktisk hjælp.

Bearbejdning af volden

- De fleste ofre (57-60 %, afhængigt af gerningsmand og voldstype) har delt deres oplevelser med andre, hvis man ser på den alvorligste hændelse, de har været udsat for (tabel 5). Ca. en tredjedel af alle ofre for partnervold (35 %) gav udtryk for, at støtte fra familie og venner havde hjulpet dem med at få bearbejdet volden.

Tabel 5: Kontakt til forskellige instanser og samtaler med andre om den alvorligste hændelse siden 15-årsalderen fordelt på voldstyper og gerningsmænd (%) ^a

	Partner (nuværende og/eller tidligere)		Ikkepartner	
	Fysisk vold	Seksuel vold	Fysisk vold	Seksuel vold
Respondenten kontaktede politiet eller andre instanser	31	39	24	30
Talte med en anden	36	28	44	37
Talte ikke med nogen	32	32	31	33
Ikke oplyst	1	(0)	1	1
n	5 415	1 863	4 237	1 847

NB: ^a Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Værdier, der er baseret på mindre end 30 svar, er derfor anført i citationstegn, og værdier, der er baseret på mindre end fem svar, er ikke anført (angivet med »-«).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

2.3. Psykisk partnervold

- ▶ En ud af tre kvinder (32 %) har været udsat for psykisk krænkende adfærd fra en intim partner, der enten var hendes nuværende partner eller en tidligere partner. Denne adfærd består bl.a. i, at partneren nedgør eller ydmyger respondenter offentligt, forbyder hende at forlade huset eller låser hende inde, tvinger hende til at se porno mod hendes vilje, bevidst skræmmer eller intimiderer hende og truer hende med vold eller truer med at gøre skade på nogen, respondenter holder af.
- ▶ Samlet set har 43 % af kvinderne været udsat for en eller anden form for psykisk vold begået af en intim partner (figur 2a). Der kan være tale om psykisk krænkende adfærd og andre former for psykisk vold såsom kontrollerende adfærd (f.eks. forsøg på at forhindre kvinden i at se sine venner eller besøge familie eller pårørende), økonomisk vold (f.eks. forbud mod, at kvinden arbejder uden for hjemmet) og afpresning (tabel 6).
- ▶ Den psykiske vold giver sig typisk udtryk i, at partneren nedgør eller ydmyger kvinden privat, i urimelig grad insisterer på at vide, hvor hun befinder sig, og bliver vred, hvis hun taler med andre mænd. En ud af fire kvinder har haft sådanne oplevelser i deres nære forhold.
- ▶ Ca. 5 % af kvinderne har været udsat for økonomisk vold i deres nuværende forhold, og 13 % af kvinderne har været udsat for en eller anden form for økonomisk vold i tidligere forhold. Der kan bl.a. være tale om, at partneren forhindrer hende i at træffe selvstændige beslutninger om familiens økonomi eller forbyder hende at arbejde uden for hjemmet.
- ▶ 7 % af de kvinder, der i øjeblikket er i et forhold, har været udsat for mindst fire forskellige former for psykisk vold begået af deres nuværende partner (figur 2b).
- ▶ Størstedelen af de kvinder, der har været udsat for flere (mindst fire) former for psykisk vold, angav også i forbindelse med undersøgelsen, at deres nuværende partner har udøvet psykisk og/eller seksuel vold mod dem.
- ▶ Sandsynligheden for, at en kvinde udsættes for psykisk vold i sit nuværende forhold, stiger i takt med partnerens alkoholforbrug. Jo oftere den nuværende partner drikker så meget, at han bliver fuld, jo oftere optræder der psykisk vold i forholdet.

Boks 2: Hvad deltagerne blev spurgt om – psykisk vold

Hvor ofte har din nuværende partner/en tidligere partner ...

- Forsøgt at forhindre dig i at se dine venner?
- Forsøgt at begrænse din kontakt med din biologiske familie eller pårørende?
- Insisteret i urimelig grad på at vide, hvor du befinder dig?
- Været vred, hvis du taler med en anden mand? (eller en anden kvinde, hvis partneren er en kvinde).
- Mistænkt dig for at være utro?
- Forhindret dig i at træffe beslutninger om familiens økonomi og i at træffe selvstændige beslutninger om indkøb?
- Forbudt dig at arbejde uden for hjemmet?
- Forbudt dig at forlade huset, fjernet bilnøglerne eller låst dig inde?

Hvor ofte vil du sige, at din nuværende partner/en tidligere partner har ...

- Nedgjort eller ydmyget dig foran andre?
- Nedgjort eller ydmyget dig privat?
- Gjort noget for bevidst at skræmme eller intimidere dig, f.eks. ved at råbe og ødelægge ting?
- Tvunget dig til at se porno mod din vilje?
- Truet med at tage børnene væk fra dig?
- Truet med at skade dine børn?
- Skadet dine børn?
- Truet med at skade eller dræbe nogen, du holder af?

Hvor ofte har du været udsat for følgende? Din nuværende partner/en tidligere partner har ...

- Truet med at gøre fysisk skade på dig?

Tablet 6: Psykisk partnervold fordelt på type af overgreb og partner (%)^a

	Nuværende partner ^b	Tidligere partner ^c	Partner (nuværende og/eller tidligere) ^d
Kontrollerende adfærd	16	40	35
Økonomisk vold	5	13	12
Krænkende adfærd	15	37	32
Afpresning i forhold til/misbrug af børn	2	14	8
Et eller flere psykiske overgreb	23	48	43

NB: ^a For nuværende partnere henviser procentsatsen til kvinder, der fortæller, at de i hvert fald nogle gange har været udsat for en bestemt form for psykisk vold under forholdet. I forbindelse med tidligere partnere skulle respondenterne svare på, om de nogensinde har været udsat for de nævnte former for psykisk vold fra en tidligere partner. I kolonnen »Partner« angives summen af disse to tal, dvs. kvinder, der i hvert fald nogle gange har været udsat for psykisk vold i det nuværende forhold eller har været udsat for psykisk vold fra en tidligere partner.

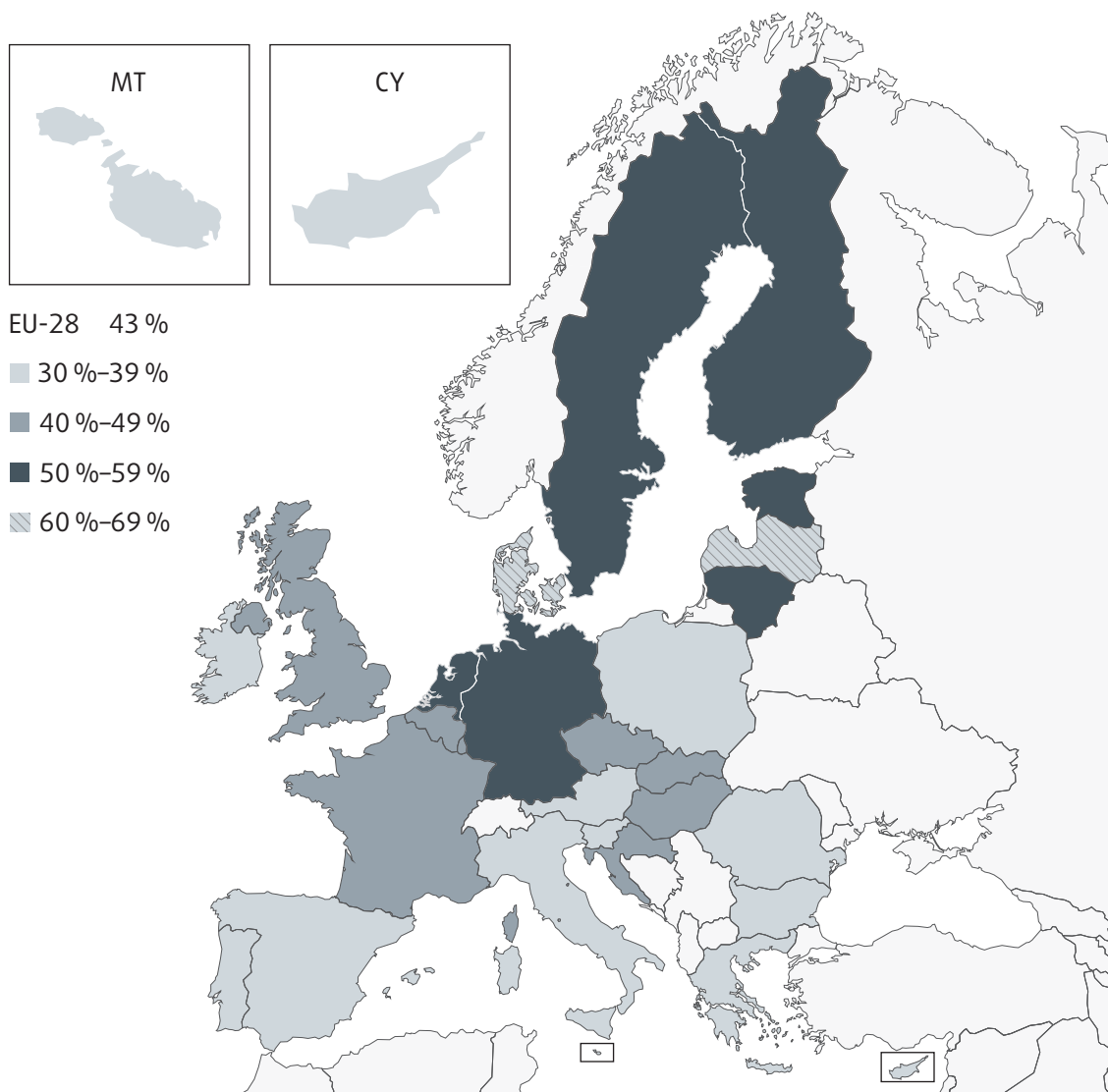
^b Baseret på alle kvinder, der har en nuværende partner, dvs. kvinder, der var gift, boede sammen med nogen uden at være gift eller var involveret i et forhold på interviewtidspunktet (n = 30 675). Punktet om afpresning i forhold til/misbrug af børn er dog baseret på alle kvinder, som har en nuværende partner, og som har eller har haft børn i deres varetægt (n = 24 770).

^c Baseret på alle kvinder, der har haft en tidligere partner, dvs. kvinder, der har været gift, boet sammen med nogen uden at være gift eller været involveret i et forhold mindst én gang (n = 25 870). Punktet om afpresning i forhold til/misbrug af børn er dog baseret på alle kvinder, som har haft en tidligere partner, og som har eller har haft børn i deres varetægt (n = 14 469).

^d I forhold til alle kvinder, der var gift, boede sammen med nogen uden at være gift eller var involveret i et forhold på interviewtidspunktet eller på et tidligere tidspunkt (n = 40 192). Punktet om afpresning i forhold til/misbrug af børn er dog baseret på alle kvinder, som har en nuværende partner eller har haft en tidligere partner, og som har eller har haft børn i deres varetægt (n = 31 418).

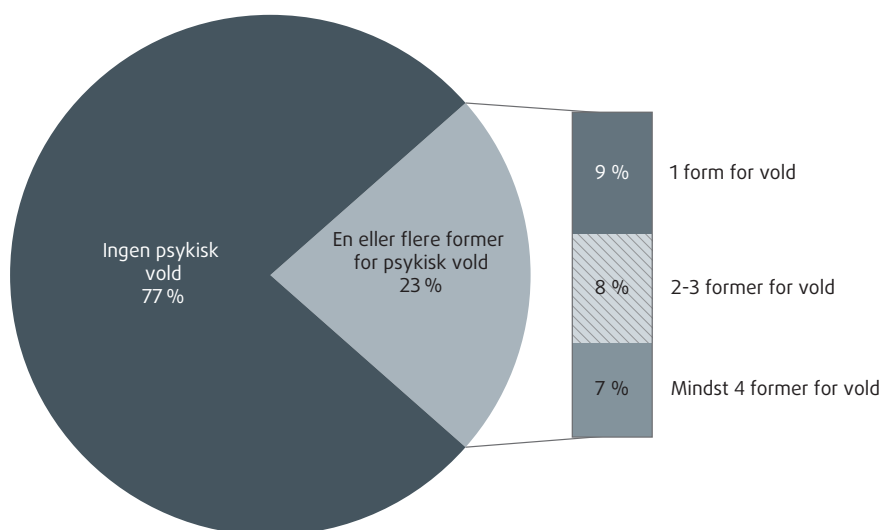
Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Figur 2a: Psykisk partnervold siden 15-årsalderen, EU-28 (%)

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Figur 2b: Psykisk vold begået af den nuværende partner i forholdet og antallet af forskellige former for psykisk vold, som kvinder har været udsat for, EU-28 (%)^{a,b}

NB: ^a Baseret på alle respondenter, der har en nuværende partner (n = 30 675).

^b Kategorierne »1 form for vold«, »2-3 former for vold« og »Mindst 4 former for vold« tegner sig i alt for 24 %, og 23 % af alle kvinder har samlet set været udsat for en eller flere former for psykisk vold. Forskellen skyldes afrunding.

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

2.4. Forfølgelse

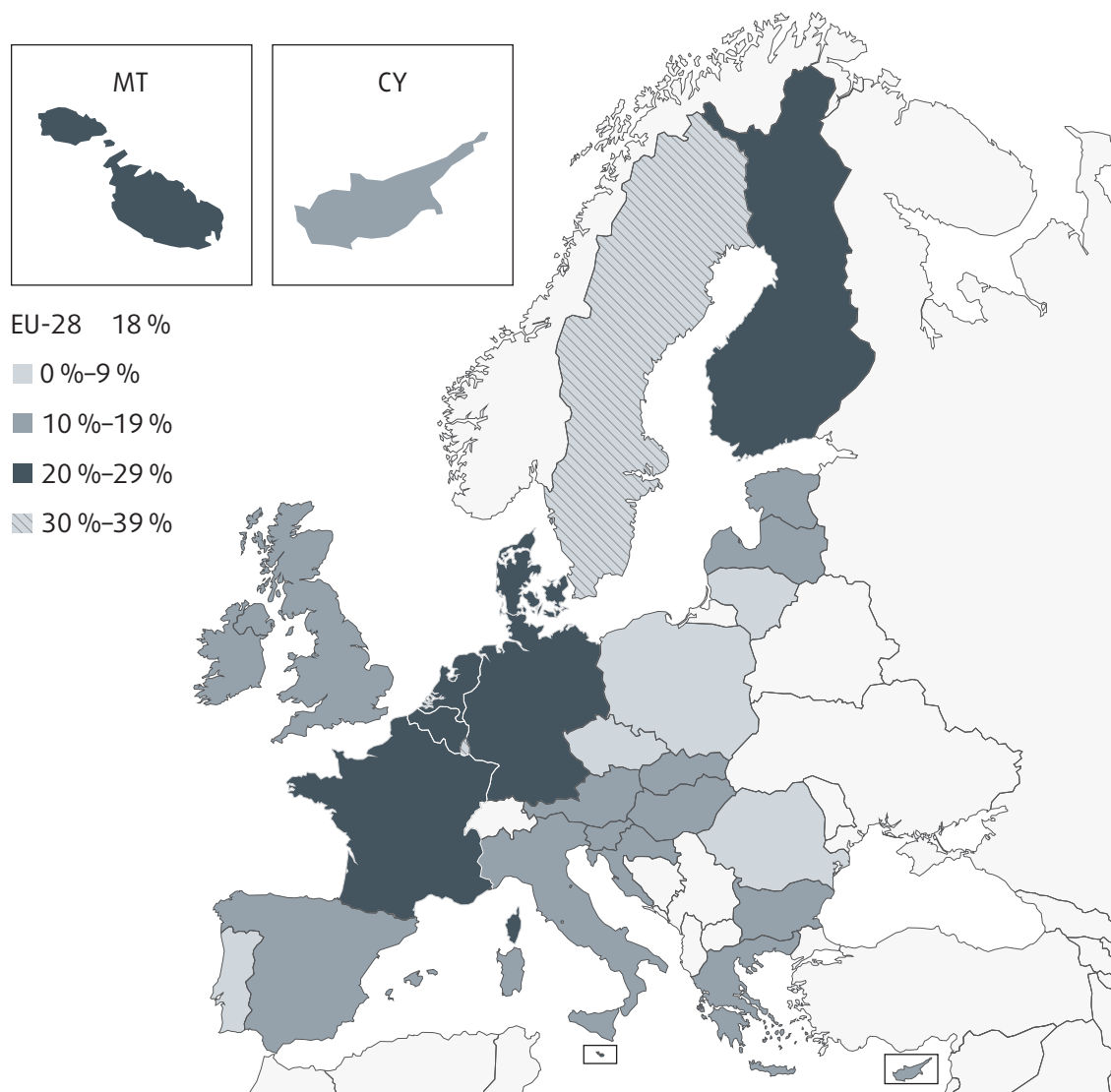
- ▶ 18 % af alle kvinder i EU-28 har været udsat for forfølgelse siden 15-årsalderen (figur 3a), og 5 % af dem er blevet forfulgt i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewet. Det svarer til, at 9 millioner kvinder i EU-28 er blevet udsat for forfølgelse i en periode på 12 måneder.
- ▶ Ca. 14 % af kvinderne har modtaget gentagne krænkende eller truende beskeder eller telefonopkald fra samme person, og 8 % har oplevet, at nogen er fulgt efter dem eller har drevet rundt uden for deres hjem eller arbejdsplads. 3 % af alle adspurgte kvinder har været udsat for forfølgelse, hvor den samme person gentagne gange har ødelagt hendes ejendele.
- ▶ En ud af ti kvinder (9 %) er blevet forfulgt af deres tidligere partner (figur 3b).

Boks 3: Hvad deltagerne blev spurgt om – forfølgelse

Måske har du været i en situation, hvor den samme person gentagne gange er optrådt krænkende eller truende over for dig. I forbindelse med de næste spørgsmål vil jeg bede dig om at tænke på både dine nuværende og tidligere partnere og på andre personer. Har den samme person gentagne gange gjort en eller flere af følgende ting over for dig, efter du var fyldt 15 år og indtil nu/i de sidste 12 måneder:

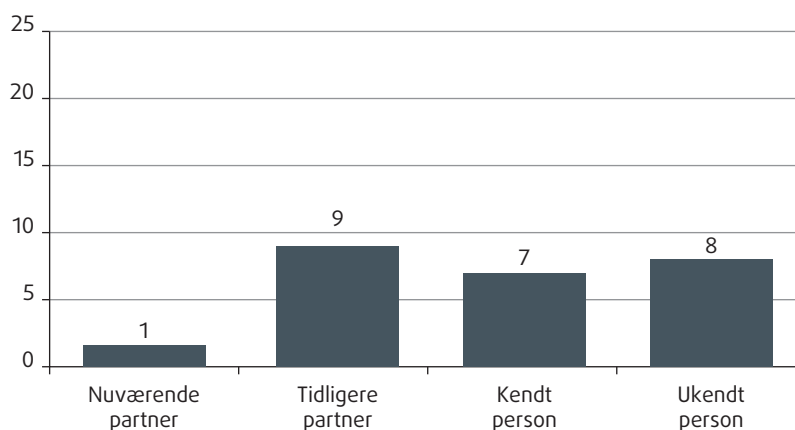
- Sendt dig e-mails, sms'er eller kvikbeskeder, der var krænkende eller truende?
- Sendt dig breve eller postkort, der var krænkende eller truende?
- Foretaget krænkende, truende eller tavse telefonopkald til dig?
- Skrevet krænkende kommentarer om dig på internettet?
- Delt intime fotos eller videoer af dig på internettet eller over mobiltelefonen?
- Drevet omkring eller ventet på dig uden for dit hjem, din arbejdsplads eller din skole uden gyldig grund?
- Fulgt efter dig med vilje?
- Pilet ved eller ødelagt dine ejendele med vilje?

Figur 3a: Forekomsten af forfølgelse, kvinders oplevelser siden 15-årsalderen, EU-28 (%)

NB: Baseret på alle respondenter (N = 42 002).
Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Figur 3b: Forekomsten af forfølgelse siden 15-årsalderen fordelt på type gerningsmænd (%)

NB: Nuværende partner n = 31 007; tidligere partner n = 25 936; kendt person n = 42 002; ukendt person n = 42 002.
Kvinderne kunne angive mere end én gerningsmand for den hændelse/de hændelser, de har været udsat for.
Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

- ▶ Cyberstalking – forfølgelse ved hjælp af e-mails, sms'er eller internettet – rammer især unge kvinder. 4 % af alle kvinder i alderen 18-29 år, svarende til 1,5 millioner kvinder, i EU-28 har været udsat for cyberstalking i de sidste 12 måneder forud for interviewet mod 0,3 % af alle kvinder, der er 60 år eller derover.²
- ▶ Blandt de kvinder, der er blevet forfulgt, har en ud af fem (21 %) været udsat for forfølgelse, der varede i over to år.
- ▶ En ud af fem ofre for forfølgelse (23 %) har været nødt til at ændre telefonnummer eller e-mailadresse på grund af det alvorligste tilfælde af forfølgelse.
- ▶ Tre fjerdedele af alle tilfælde af forfølgelse (74 %) er aldrig kommet i politiets søgelys, selv om der var tale om det alvorligste tilfælde af forfølgelse, som respondenterne oplyste i undersøgelsen.

2.5. Sexchikane

Forskningen har vist, at der er forskellige opfattelser af, hvad »sexchikane« er. Forskelle i den subjektive opfattelse af en adfærd afspejler også de fremherskende sociale og kulturelle værdier, normer og holdninger med hensyn til kønsroller og acceptable omgangsformer mellem kønnene.

- ▶ Afhængig af, om man kun ser på nogle former for sexchikane eller på alle de former for sexchikane, som der blev spurgt om i forbindelse med undersøgelsen, anslås det, at mellem 83 og 102 millioner kvinder (45-55 % af kvinderne) i EU-28 har været udsat for sexchikane, siden de fyldte 15 år.
- ▶ Det anslås, at mellem 24 og 39 millioner kvinder (13-21 %) i EU-28 har været udsat for sexchikane alene i de sidste 12 måneder forud for interviewet.

Den samlede forekomst af sexchikane

- ▶ Baseret på *samtliche* 11 aspekter, der i forbindelse med undersøgelsen skulle belyse sexchikane (listen over disse aspekter kan ses i boks 4), har hver anden kvinde (55 %) i EU været udsat for

sexchikane mindst én gang siden 15-årsalderen, og en ud af fem kvinder (21 %) har været det i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsesinterviewet (figur 4).

Boks 4: Hvad deltagerne blev spurgt om – sexchikane

Spørgsmål om kvinders eventuelle oplevelser
Du har måske oplevet af og til, at folk har haft en adfærd over for dig, som du betragtede som uønsket og krænkende. Hvor ofte har du oplevet en af følgende hændelser? Hvor ofte er det sket for dig i de seneste 12 måneder?

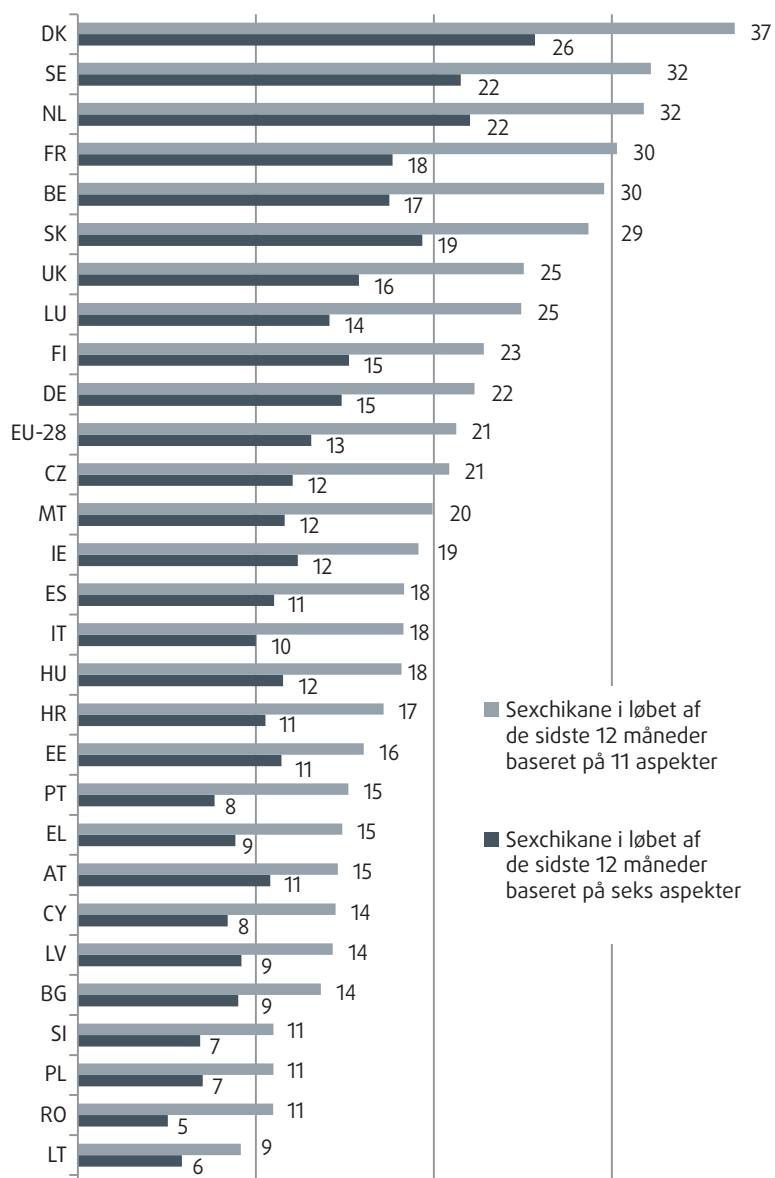
- *Uønskede berøringer, omfavnelser eller kys?**
- *Kommentarer eller vittigheder med seksuelle undertoner, som du betragtede som krænkende?**
- *Upassende invitationer til dates?*
- *Nærgående spørgsmål om dit privatliv, som du betragtede som krænkende?*
- *Nærgående kommentarer om dit udseende, som du betragtede som krænkende?*
- *Upassende blikke eller stirren, der var ubehagelige for dig?*
- *At få tilsendt eller vist seksuelt eksplicitte billeder, fotos eller gaver, som du betragtede som krænkende?**
- *At nogen blottede sig over for dig?**
- *At blive tvunget til at se porno mod din vilje?**
- *Uønskede seksuelt eksplicitte e-mails eller sms-beskeder, der var krænkende for dig?**
- *Upassende tilnærmelser, der var krænkende for dig, på sociale netværkssteder som Facebook eller i chatrum på internettet?*

Stjernen (»*«) angiver *seks aspekter, der kan betragtes som de mest alvorlige* (ud af samtlige 11 aspekter, som der blev spurgt om). Resultaterne vedrørende disse seks aspekter er blevet analyseret særskilt for at vurdere, hvordan udvælgelsen af disse aspekter påvirker omfanget af den sexchikane, der belyses i forbindelse med undersøgelsen.

² Kvinderne kunne i forbindelse med undersøgelsen angive, at de ikke anvender mobiltelefon, e-mail, sociale medier eller internettet generelt. Resultaterne vedrørende cyberstalking og resultaterne vedrørende cyberchikane senere i denne rapport er baseret på de oplevelser, som kvinder, der anvender disse kommunikationsformer, har haft. Undersøgelsesresultaterne tager derfor højde for forskelle mellem EU-medlemsstaterne med hensyn til befolkningens adgang til internettet og brug af mobiltelefoner.

- ▶ Hvis man *kun* ser på seks specifikke former for sexchikane (listen over de udvalgte seks aspekter kan ses i boks 4), der anses for mest truende og alvorlige for respondenter i forbindelse med undersøgelsen, giver det følgende resultat: 45 % af kvinderne inden for EU har været udsat for disse former for sexchikane mindst én gang i deres liv, og 13 % har været det i løbet af de sidste 12 måneder forud for undersøgelsesinterviewet.
- ▶ 32 % af de kvinder, der har været udsat for sexchikane mindst én gang siden 15-årsalderen, angiver, at de blev forulempet af en person på arbejdspladsen som f.eks. en kollega, en chef eller en kunde.

Figur 4: Forekomsten af sexchikane i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen, baseret på det samlede eller begrænsede sæt aspekter til belysning af sexchikane fordelt på EU-medlemsstater (%)^{a,b,c}

NB: a I forhold til alle respondenter (N = 42 002).

b Det samlede sæt består af alle 11 aspekter, der blev anvendt til belysning af sexchikane i spørgeskemaet (se boks 4).

c Det begrænsede sæt består af følgende seks aspekter: »Uønskede berøringer, omfavnelser eller kys«, »Kommentarer eller vittigheder med seksuelle undertoner, som du betragtede som krænkende«, »At nogen blottede sig over for dig«, »Uønskede seksuelt eksplicitte e-mails eller sms-beskeder, der var krænkende for dig«, »At få tilsendt eller vist seksuelt eksplicitte billeder, fotos eller gaver, som du betragtede som krænkende« og »At blive tvunget til at se porno mod din vilje«.

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Karakteristika ved sexchikane

Sexchikane kan antage mange former, der spænder lige fra fysiske handlinger og verbale ytringer til ikkeverbale ytringer såsom cyberchikane. Eksempler herpå er:

- ▶ fysisk chikane – 29 % af kvinderne i EU-28 har været udsat for uønskede berøringer, omfavnelser eller kys siden 15-årsalderen
- ▶ verbal chikane – 24 % af kvinderne har været udsat for kommentarer eller vittigheder med seksuelle undertoner, som de betragtede som krænkende
- ▶ ikkeverbale ytringer, herunder cyberchikane – 11 % af kvinderne har modtaget uønskede, krænkende og seksuelt eksplicitte e-mails eller sms-beskeder eller oplevet krænkende og upassende tilnærmelser på sociale netværkssteder (siden 15-årsalderen).
- ▶ Hvad angår gentagen viktimisering har en ud af fem kvinder (19 %) oplevet uønskede berøringer, omfavnelser og kys mindst to gange siden 15-årsalderen, og 6 % af kvinderne har været udsat for denne form for fysisk chikane mere end seks gange siden 15-årsalderen. Ca. 37 % af alle kvindelige ofre har været udsat for to eller tre forskellige former for sexchikane siden 15-årsalderen, 27 % har været udsat for fire til seks forskellige former, og 8 % har været udsat for mindst syv forskellige former for sexchikane.

Fakta om sexchikane

- ▶ Risikoen for at blive udsat for sexchikane er generelt højere end gennemsnittet for kvinder i aldersgruppen 18-29 år og aldersgruppen 30-39 år. Mere end en ud af tre kvinder (38 %) i aldersgruppen 18-29 år oplevede mindst én form for sexchikane i de 12 måneder, der gik forud for interviewet, og det samme gjaldt for næsten en ud af fire kvinder (24 %) i aldersgruppen 30-39 år.
- ▶ Risikoen for, at unge kvinder i aldersgruppen 18-29 år bliver genstand for truende og krænkende tilnærmelser på internettet, er dobbelt så stor som risikoen for kvinder i aldersgruppen 40-49 år og mere end tre gange større end risikoen for kvinder i aldersgruppen 50-59 år (figur 5).
- ▶ Sexchikane opleves særligt ofte af kvinder, der har en universitetsuddannelse, og kvinder i de højeste beskæftigelses kategorier: 75 % af alle kvinder i overordnede lederstillinger og 74 % af alle erhvervskvinder har været udsat for sexchikane på

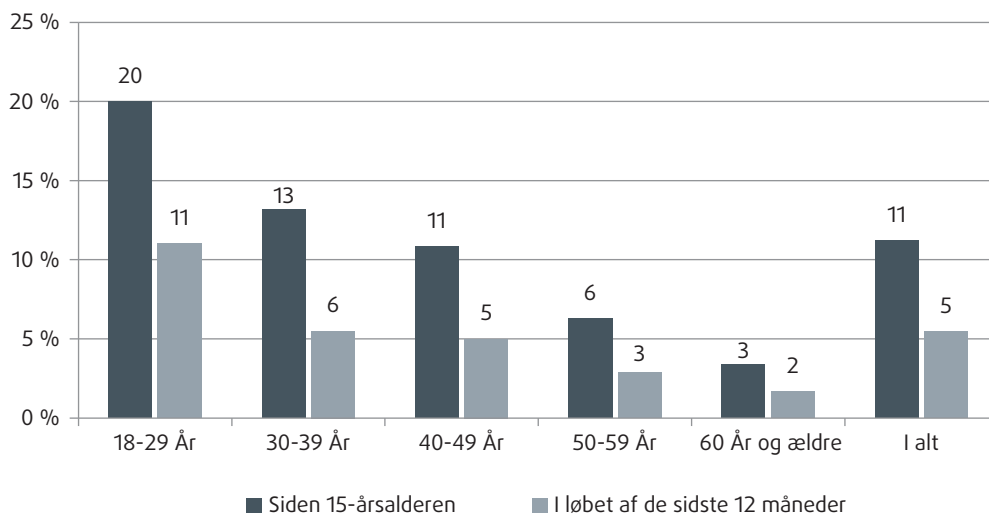
et eller andet tidspunkt mod 44 % af alle kvinder, der er beskæftiget som »faglærte arbejdere«, og 41 % af de kvinder, der angiver, at de aldrig har haft lønnet arbejde. Det kan skyldes mange forhold, bl.a. at erhvervskvinder er mere på vagt over for adfærd, der må betragtes som sexchikane, og at erhvervskvinder udsættes for arbejdsmiljøer og situationer, hvor der er øget risiko for overgreb.

- ▶ I de fleste tilfælde, hvor kvinden blev udsat for sexchikane efter 15-årsalderen (68 %), var gerningsmanden ikke en person, som hun kendte. I andre tilfælde var gerningsmanden en person, som kvinden kender (uden nærmere præcisering) (35 %), en person, der har tilknytning til kvindens arbejdsplads såsom en kollega, chef eller kunde (32 %), eller en ven eller bekendt (31 %).
- ▶ 35 % af alle kvinder, der beskrev det alvorligste tilfælde af sexchikane, som de har oplevet, holdt oplevelsen for sig selv og talte ikke med nogen om den, 28 % talte med en ven, 24 % talte med et familiemedlem eller en pårørende, og 14 % underrettede deres partner. Kun 4 % anmeldte hændelsen til politiet, 4 % talte med deres arbejdsgiver eller chef på arbejdspladsen, og mindre end 1 % rådførte sig med en advokat, en støtteorganisation for ofre eller en fagforeningsrepræsentant.

2.6. Voldelige oplevelser i barndommen

- ▶ Hvad angår fysisk, seksuel og psykisk vold under ét angiver 35 % af kvinderne, at de har været udsat for mindst en af de tre former for vold begået af en voksen gerningsmand, før de fyldte 15 år.
- ▶ **Forekomsten af seksuel vold:**
12 % af alle adspurgte kvinder angiver, at de har oplevet en eller anden form for seksuelt misbrug eller et seksuelt overgreb begået af en voksen, før de fyldte 15 år. Det svarer til ca. 21 millioner kvinder i EU (tabel 7).
- ▶ **Forekomsten af fysisk vold:**
I gennemsnit har 27 % af kvinderne været udsat for fysisk vold begået af en voksen i barndommen – dvs. før de fyldte 15 år.
- ▶ **Forekomsten af psykisk vold:**
Ca. 10 % af kvinderne angiver, at de har været udsat for en eller anden form for psykisk vold begået af et voksent familiemedlem.

Figur 5: Seksuel cyberchikane oplevet siden 15-årsalderen og i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen, fordelt på aldersgrupper (%)^a

NB: ^a I forhold til alle kvinder med undtagelse af de tilfælde, hvor svaret på spørgsmålene om cyberchikane ikke var relevant (n = 35 820). 6 084 respondenter svarede "ikke relevant" til begge spørgsmål; oplysninger om alder manglede i 98 tilfælde.
 Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Boks 5: Hvad deltagerne blev spurgt om – oplevelser med seksuel vold i barndommen

Hvor ofte oplevede du, før du fyldte 15 år, at en voksen på 18 år eller derover mod din vilje:

- Blottede sine kønsdele for dig?
- Tvang dig til at posere nøgen foran en anden person eller på fotos, i videoer eller foran et webcam?
- Rørte ved dine kønsdele eller bryster mod din vilje?
- Tvang dig til samleje?

Boks 6: Hvad deltagerne blev spurgt om – oplevelser med fysisk vold i barndommen

Hvor ofte oplevede du, før du fyldte 15 år, at en voksen på 18 år eller derover:

- Slog dig med flad hånd eller trak dig i håret, så det gjorde ondt?
- Slog dig meget hårdt, så det gjorde ondt?
- Sparkede dig meget hårdt, så det gjorde ondt?
- Slog dig meget hårdt med en genstand som f.eks. en kæp, en stok eller et bælte?
- Stak eller skar dig med en genstand?

Hvad deltagerne blev spurgt om – oplevelser med psykisk vold i barndommen

Hvor ofte oplevede du, før du fyldte 15 år, at et voksent familiemedlem:

- Fortalte dig, at du ikke var elsket?
- Fortalte dig, at vedkommende ønskede, du aldrig var blevet født?
- Truede med at forlade dig eller sende dig hjemmefra?
- Alle voksne: truede med at gøre alvorlig skade på dig eller dræbe dig?

Table 7: Børns voldelige oplevelser før 15-årsalderen begået af voksne gerningsmænd (%)^{a,b}

EU-medlems-stat	Fysisk vold	Seksuel vold	Fysisk eller seksuel vold	Psykisk vold begået af et familiemedlem	Fysisk, seksuel eller psykisk vold
AT	27	5	30	9	31
BE	14	14	25	11	30
BG	28	3	29	5	30
CY	10	4	12	5	15
CZ	30	3	32	8	34
DE	37	13	42	13	44
DK	36	13	42	12	46
EE	43	10	48	9	50
EL	20	5	23	7	25
ES	21	11	28	6	30
FI	46	11	51	10	53
FR	33	20	44	14	47
HR	28	2	30	5	31
HU	20	5	24	8	27
IE	21	9	26	5	27
IT	25	11	31	9	33
LT	15	6	18	8	20
LU	35	15	43	13	44
LV	30	7	33	8	34
MT	16	10	21	4	23
NL	16	20	30	14	35
PL	14	4	17	5	18
PT	24	3	25	5	27
RO	23	(1)	23	4	24
SE	33	15	41	12	44
SI	8	6	12	7	16
SK	33	4	34	8	36
UK	25	18	36	11	40
EU-28	27	12	33	10	35

NB: a Resultater baseret på få svar er mindre pålidelige statistisk set. Værdier, der er baseret på mindre end 30 svar, er derfor anført i citationstegn, og værdier, der er baseret på mindre end fem svar, er ikke anført (angivet med »-«).

b Flere svarmuligheder – der indtraf mindst et tilfælde af fysisk, seksuel eller psykisk vold (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Fakta om personer, der begår vold mod børn

- Personer, der begår fysisk vold mod børn, skal primært findes inden for familien. Over halvdelen af de kvinder, der har været udsat for fysisk vold i en eller anden form før 15-årsalderen, peger på deres far som gerningsmanden (55 %), og næsten halvdelen af kvinderne peger på deres mor som gerningsmanden (46 %) (kvinderne kunne angive en eller flere gerningsmænd).
- Næsten alle (97 %), der begår seksuel vold mod børn, er mænd. Hver anden kvinde, der blev offer for seksuel vold i barndommen, angiver, at gerningsmanden var en mand, som hun ikke kendte allerede.

Former for fysisk vold

- Ca. 22 % af alle adspurgte kvinder siger, at de er blevet »slået med flad hånd eller trukket i håret, så det gjorde ondt« af en voksen på 18 år eller derover. Størstedelen af kvinderne angiver, at det er sket mere end én gang (16 % af alle adspurgte).

Sammenhængen mellem vold i barndommen og senere oplevelser

- Næsten en tredjedel (30 %) af de kvinder, der var ofre for seksuelle overgreb i et tidligere eller nuværende forhold, angiver, at de oplevede seksuel vold i barndommen, mens 10 % af de kvinder, der ikke har oplevet seksuel viktimsisering i deres nuværende eller tidligere forhold, har været udsat for seksuel vold i barndommen (figur 6).

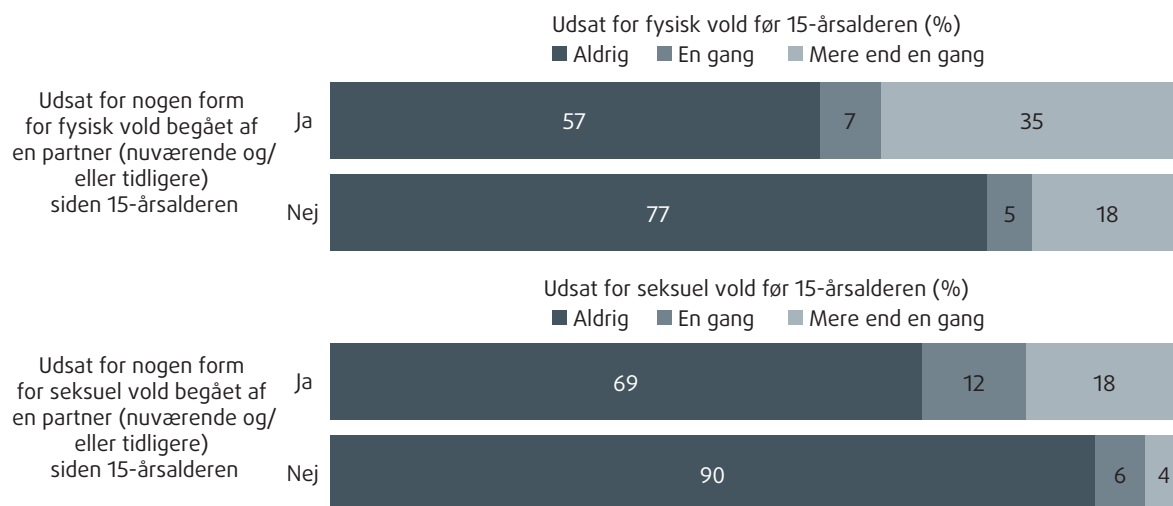
Former for psykisk vold

- En ud af ti kvinder (10 %) fortæller, at de har været udsat for psykiske overgreb i familien, mens de var børn, og 6 % af kvinderne husker, at de har fået at vide, at de ikke var elsket. Blandt de former for psykisk vold, der indgik i undersøgelsen, var det den mest udbredte (se boks 6).

Børns udsættelse for vold i familien

- Samlet set oplyser 73 % af de kvinder, der har været udsat for voldelige hændelser begået af deres tidligere eller nuværende partner, at deres børn, der bor sammen med dem, kendte til volden.

Figur 6: Sammenhængen mellem fysisk og seksuel vold før 15-årsalderen og oplevelser med fysisk og seksuel partnervold senere i livet (%)^a

NB: a I forhold til alle kvinder (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

2.7. Frygt for viktimering og følgerne heraf

- ▶ Kvinder, der er meget bange for at blive overfaldet, har typisk også været udsat for fysisk eller seksuel vold på et eller andet tidspunkt.
- ▶ En ud af fem kvinder (21 %) har (i hvert fald) nogle gange i løbet af de 12 måneder, der gik forud for interviewet, været bange for at blive overfaldet fysisk eller seksuelt.
- ▶ Kvinderne var mest bange for at blive overfaldet af fremmede – 15 % af kvinderne var bange for dette i hvert fald nogle gange i løbet af de 12 måneder, der gik forud for interviewet.
- ▶ 7 % af alle adspurgte kvinder fortæller, at de har været bange for at blive overfaldet fysisk eller seksuelt af en tidligere partner i løbet af de 12 måneder, der gik forud for interviewet.
- ▶ Lidt over halvdelen af alle kvinder i EU (53 %) undgår i hvert fald nogle gange visse situationer eller steder af frygt for fysiske eller seksuelle overfald (tabel 8). Til sammenligning viser eksisterende generelle befolkningsundersøgelser om kriminalitet

og viktimering, at mænds frygt for kriminalitet og følgerne heraf generelt er mindre end kvinders.

- ▶ Ser man på de 28 EU-medlemsstater, siger 8 % af kvinderne, at de i de sidste 12 måneder forud for interviewet i hvert fald nogle gange har medbragt noget, som de kan forsvare sig med.
- ▶ Yngre kvinder er mere bange end ældre kvinder for fysiske eller seksuelle overfald i det offentlige rum, og de er mere bange end ældre kvinder for at blive overfaldet af en fremmed.

2.8. Holdninger og kendskab til vold

Når man ser på undersøgelsesresultaterne, skal der tages hensyn til muligheden for, at vold mod kvinder i mange tilfælde ikke afsløres over for familie og venner og sjældent anmeldes til politiet i samfund, hvor partnervold i vid udstrækning anses for en privatsag.

- ▶ Otte ud af ti kvinder (78 %) i EU mener, at vold mod kvinder er meget udbredt eller ret udbredt i deres land (figur 7). Figur 8 viser fordelingen på de enkelte EU-medlemsstater.

Tabel 8: Kvinder, der i hvert fald nogle gange^a har undgået visse steder eller situationer i løbet af de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen, af frygt for fysiske eller seksuelle overfald

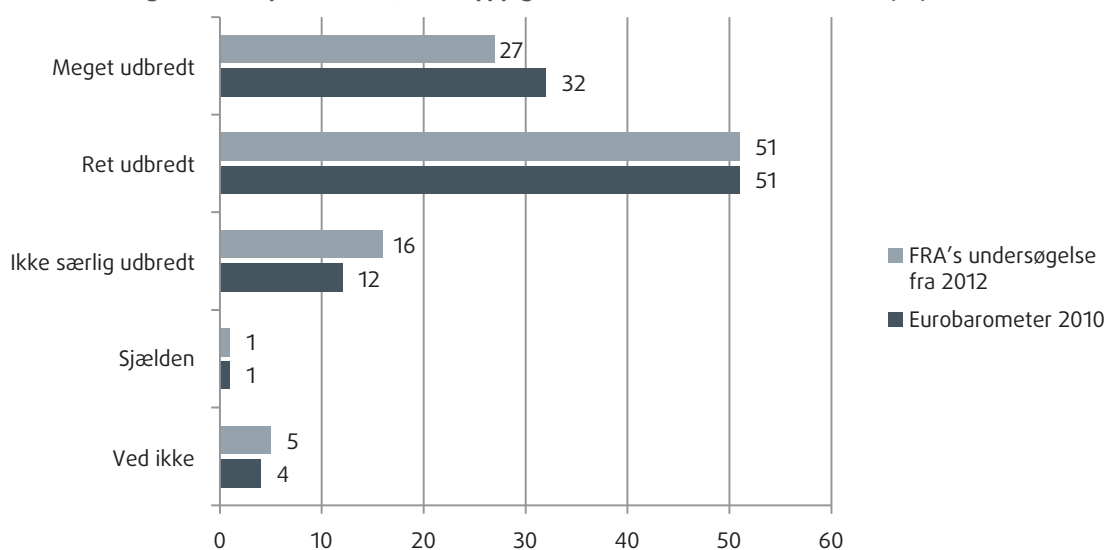
Offentligt	%	n ^b
Har undladt at gå hjemmefra alene	14	41 812
Har undladt at gå på visse gader eller tage visse steder hen	37	41 818
Har undladt at tage hen til steder, hvor der ikke er andre mennesker	40	41 751
Privat	%	n ^b
Har undladt at åbne døren, når de er alene hjemme	31	41 822
Har undladt at tage hjem af frygt for, hvad der kunne ske der	4	41 664
Har undladt at være alene sammen med en kollega eller med chefen på arbejdspladsen	3	23 647
Mindst én af ovenstående	53	

NB: ^a Omfatter kvinder, der fortæller, at de undgår situationer eller steder »nogle gange« »ofte« eller »hele tiden«.

^b Baseret på alle respondenter undtagen dem, der ikke svarede på spørgsmålet. For kategorien »Har undladt at være alene sammen med en kollega eller med chefen på arbejdspladsen« er resultaterne baseret på alle de respondenter, som spørgsmålet var relevant for (dvs. respondenter, der i de seneste 12 måneder har haft et arbejde, hvor de havde kolleger eller en chef).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Figur 7: Kvinders generelle opfattelse af, hvor hyppigt vold mod kvinder forekommer (%) ^{a,b,c}

NB: a FRA's undersøgelse, i forhold til alle respondenter (N = 42 002).

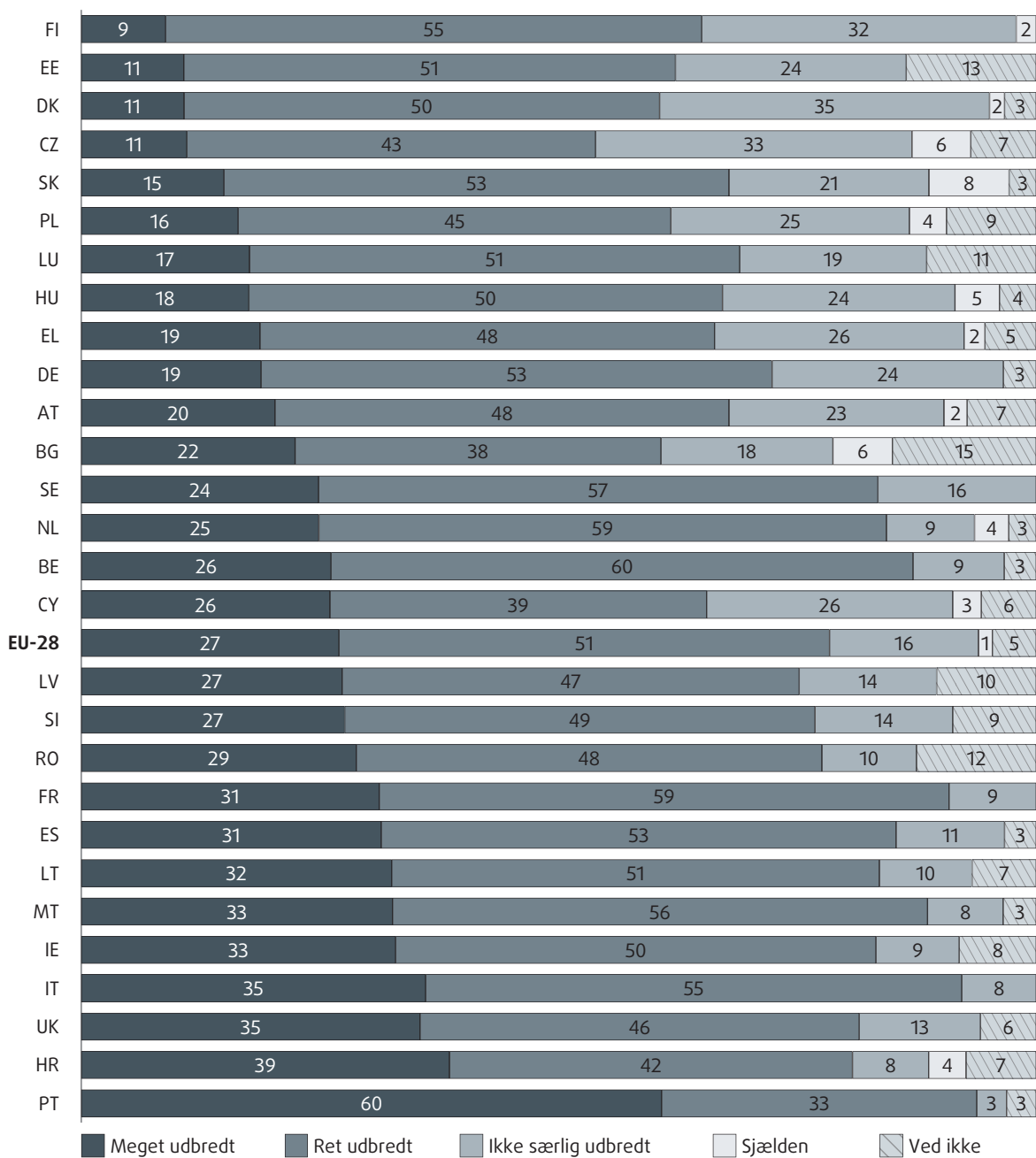
b Special Eurobarometer 344 (2010), i forhold til alle kvindelige respondenter (n = 13 853).

c I FRA's undersøgelsesspørgsmål tales der om »vold mod kvinder begået af partnere, bekendte eller fremmede«, hvorimod der i Special Eurobarometer 344 blev spurgt om »vold mod kvinder i hjemmet«.

Kilder: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012; de særlige Eurobarometerdata vedrørende vold mod kvinder i hjemmet, 2010

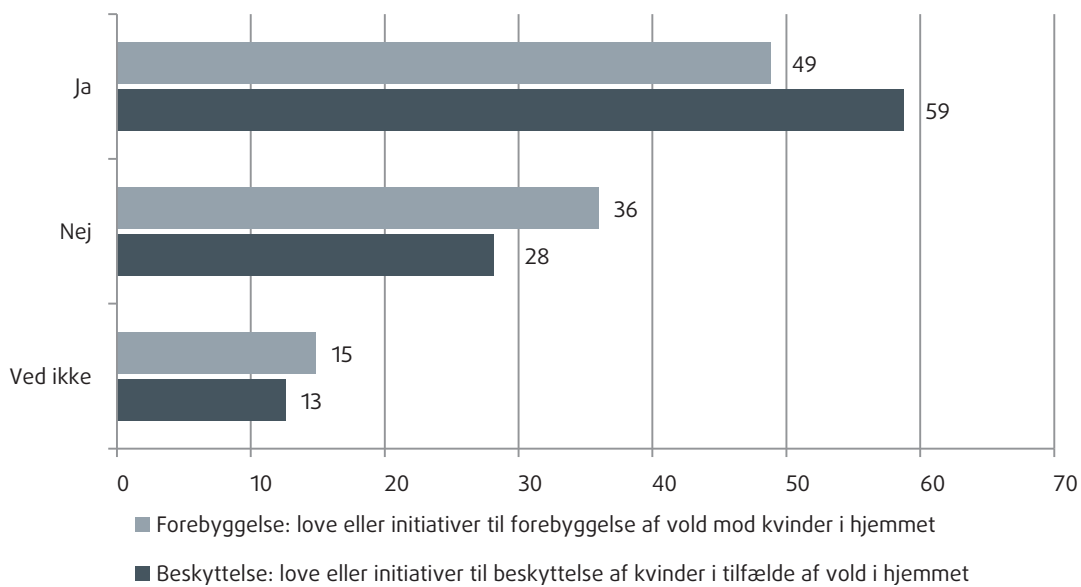
- ▶ I gennemsnit angiver 39 % af alle kvinder i EU, at de har hørt om andre kvinder i vennekredsen eller familien, der har været udsat for »vold i hjemmet«. Mere end en ud af fem kvinder (22 %) har hørt om en person på deres nuværende eller tidligere arbejdsplads eller uddannelsesinstitution, der har været offer for partnervold.
- ▶ I gennemsnit er hver anden kvinde i EU bekendt med den gældende lovgivning om beskyttelse mod og forebyggelse af vold i hjemmet. Halvdelen af de adspurgte kvinder har enten oplyst, at der ikke findes nogen specifik lovgivning om vold i hjemmet i det land, hvor de bor, eller at de ikke ved, om der findes en sådan lovgivning (figur 9).
- ▶ Gennemsnitligt har næsten en ud af fem kvinder (19 %) i EU ikke hørt om nogen af de støttetjenester for voldsramte kvinder i deres land, der var opført i spørgeskemaet.
- ▶ I gennemsnit har hver anden kvinde i EU for nyligt set eller hørt om kampagner om vold mod kvinder.
- ▶ Næsten ni ud af ti kvinder (87 %) vil kunne acceptere, at læger i deres praksis rutinemæssigt spørger om vold, hvis de støder på kvinder, der har visse skader.

Figur 8: Kvinders opfattelse af, hvor hyppigt vold mod kvinder forekommer, efter EU-medlemsstat (%)^a

NB: a I forhold til alle respondenter (N = 42 002).
 Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Figur 9: Kendskab til specifikke love eller politiske initiativer i EU-28 (%) ^a

NB: ^a I forhold til alle respondenter (N = 42 002).

Kilde: FRA's undersøgelsesdata vedrørende kønsbestemt vold mod kvinder, 2012

Mulige veje frem

Undersøgelsen har givet EU og medlemsstaterne de mest omfattende EU-dækkende data om vold mod kvinder, som kan danne afsæt for politiske initiativer og praktiske tiltag.

Resultaterne af FRA's undersøgelse viser, at vold mod kvinder udgør en udbredt, men i vidt omfang underanmeldt krænkelse af menneskerettighederne inden for EU. FRA har udarbejdet en række vurderinger, der skitseres i begyndelsen af denne rapport. De beskrives nærmere i slutningen af hvert kapitel i en særskilt rapport om de primære resultater, der er knyttet til undersøgelsen. Formålet med disse vurderinger er at hjælpe EU og nationale beslutningstagere med efter behov at indføre og iværksætte omfattende foranstaltninger til at forebygge og bekæmpe kønsbestemt vold mod kvinder.

Der er tale om generelle overvejelser, som kan opsummeres på følgende måde. De peger på mulige »veje frem« i forhold til bekæmpelse af vold mod kvinder og kan tages i betragtning, når der ses på undersøgelsesresultaterne.

- Fremtidige EU-strategier for ligestilling mellem kvinder og mænd vil kunne baseres på resultaterne af undersøgelsen for at tage fat på områder, der er særligt problematiske i forhold til kvinders oplevelser med vold. Det kan f.eks. dreje sig om nye eller nyligt anerkendte former for vold mod kvinder såsom forfølgelse eller overgreb, der foregår ved hjælp af nye teknologier, samt aspekter af vold, som kvinderne ikke i tilstrækkeligt omfang anmelder til politiet og støtteorganisationer for ofre.
- I betragtning af omfanget af den vold mod kvinder, der berettes om i undersøgelsen, bør det i EU efter Stockholmprogrammet inden for retlige og indre anliggender sikres, at vold mod kvinder anerkendes og håndteres som en overtrædelse af grundlæggende rettigheder inden for rammerne af EU's indsats over for kriminalitet og viktimering.
- EU's direktiv om ofre for kriminalitet finder anvendelse på alle ofre for vold og henviser specifikt til ofre for kønsbestemt vold samt andre sårbare ofre. Det skaber et solidt grundlag for udarbejdelse af målrettede tiltag i medlemsstaterne, som skal opfylde voldsramte kvinders behov med hensyn til støtte og strafferetlig indgriben. Europa-Kommissionen vil i forbindelse med gennemgangen af direktivets gennemførelse bl.a. kunne vurdere, om direktivet – i praksis – tilgodeser voldsramte kvinders behov og rettigheder.
- EU bør undersøge muligheden for at tiltræde Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen). Istanbulkonventionen er på nuværende tidspunkt det mest omfattende regionale instrument, der dækker vold mod kvinder. FRA's undersøgelsesresultater kan også være til gavn for EU-medlemsstaterne, når de skal ratificere konventionen.
- EU-medlemsstaterne tilskyndes til at udarbejde specifikke nationale handlingsplaner for vold mod kvinder, hvor undersøgelsesresultaterne anvendes i tilfælde af manglende data på nationalt plan. Aktører i det civile samfund, der arbejder med voldsramte kvinder, kan med fordel inddrages i udarbejdelsen af handlingsplaner med henblik på at sikre, at disse kan føre til praktiske resultater for ofrene og være bæredygtige.
- EU's politik inden for beskæftigelse, uddannelse, sundhed samt informations- og kommunikationsteknologi bør fokusere på følgerne af vold mod kvinder på de respektive områder. I medlemsstaterne bør dette afspejles i særlige politiske initiativer og nationale handlingsplaner, der er rettet mod disse forskellige områder.
- EU bør sikre, at de finansieringsmekanismer, som støtter arbejdet i forbindelse med Daphne og andre programmer, der på forskellige måder bidrager til beskyttelse af børn, unge og kvinder mod alle former for vold, også kan bruges til at støtte forskningen og arbejdet i de civilsamfundsorganisationer, der beskæftiger sig med vold mod kvinder. Der er især brug for finansiering af målrettede støttetjenester for voldsramte kvinder.
- En tilgang, hvor voldsramte kvinder og deres rettigheder sættes i centrum, skal styrkes på EU-plan og i medlemsstaterne. Der er i de senere år dukket positive eksempler op i en række medlemsstater, der anerkender vold »i hjemmet« og »partner-vold« som et statsligt anliggende snarere end som et privat anliggende.
- EU og medlemsstaterne kan påtage sig regelmæssigt at indsamle data om forskellige former for vold mod kvinder. Det vil sikre den dokumentation, der

er nødvendig for at planlægge den politiske indsats og iværksætte praktiske tiltag. Denne proces vil kunne støttes af Eurostat og de relevante ekspertgrupper og vil kunne bruges til at tilvejebringe data til FN's og Europarådets særlige overvågningsorganer og til Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder.

- Der skal udarbejdes politikker i EU og medlemsstaterne og nationale handlingsplaner til bekæmpelse af vold mod kvinder på basis af dokumentation,

der ligger i direkte forlængelse af kvinders oplevelser med vold. Der bør indsamles data om kvinders voldelige oplevelser i tillæg til administrative og strafferetlige data, som kun omfatter en mindre del af den uanmeldte vold. EU og medlemsstaterne bør fremme og finansiere undersøgelser i en fælles bestræbelse på at afdække karakteren og omfanget af den vold, som kvinder udsættes for. Disse undersøgelser kan gentages med få års mellemrum for at måle udviklingen over tid.

Undersøgelsen i en nøddeskal

FRA's undersøgelse af vold mod kvinder – der bygger på personlige interviews med 42 000 kvinder – er den hidtil største undersøgelse i EU og på verdensplan om kvinders oplevelser med vold.

De officielle dataindsamlingsmekanismer afspejler ikke det reelle omfang af vold mod kvinder og karakteren heraf, og forskellige internationale og nationale organer og organisationer har derfor gentagne gange opfordret til, at der indsamles data om denne specifikke krænkelse af menneskerettigheder. Med offentliggørelsen af resultaterne af FRA's undersøgelse har EU og medlemsstaterne for første gang fået sammenlignelige EU-data, som kan danne grundlag for udarbejdelse af politikker og iværksættelse af konkrete tiltag til bekæmpelse af vold mod kvinder.

Hvorfor har FRA gennemført en undersøgelse af vold mod kvinder?

FRA iværksatte undersøgelsen, efter at det spanske formandskab for EU i 2010 og Europa-Parlamentet havde anmodet det om at indsamle sammenlignelige data om kønsbestemt vold mod kvinder.

Hvem deltog i undersøgelsen?

Mindst 1 500 kvinder fra hver EU-medlemsstat deltog i undersøgelsen – fra 1 500 interviewede kvinder i Estland til 1 620 interviewede kvinder i Tjekkiet. Det gjaldt dog ikke for Luxembourg, hvor 908 kvinder blev interviewet.

Undersøgelsen var rettet mod den almindelige kvindelige befolkning i aldersgruppen 18-74 år, der bor i EU og taler mindst ét af de officielle sprog i det land, de bor i. Alle respondenter blev udvalgt tilfældigt, og undersøgelsesresultaterne er repræsentative såvel på EU-plan som på nationalt plan.

Hvordan blev undersøgelsen planlagt og udført?

FRA rådførte sig med centrale beslutningstagere, fagfolk, forskere og undersøgelseksperter om, hvordan undersøgelsen skulle tilrettelægges, og hvilke emner den skulle omfatte.

En række foreløbige undersøgelsesspørgsmål blev testet i seks medlemsstater, nemlig i Finland, Italien,

Polen, Spanien, Tyskland og Ungarn. Resultaterne af den foreløbige test indgik i udarbejdelsen af det endelige spørgeskema for undersøgelsen, der skulle anvendes i alle 28 EU-medlemsstater.

Alle interviews blev udført af vindelige interviewere, der mødte personligt op i deltagerens hjem. Der blev anvendt et standardspørgeskema, som var udarbejdet af FRA ved hjælp af anerkendte undersøgelsesinstrumenter, og som var oversat til de vigtigste sprog, der anvendes i EU-medlemsstaterne. Spørgeskemaerne blev udfyldt på papir af interviewerne (PAPI) eller ved computerstøttet personligt interview (CAPI), hvor interviewerne udfylder spørgeskemaet på en bærbar computer. Interviewene fandt sted i perioden fra april til september 2012.

Feltarbejdet blev ledet af Ipsos MORI, et stort internationalt undersøgelsesselskab, i samarbejde med HEUNI (Det Europæiske Institut for Kriminalitetsforebyggelse og -bekæmpelse, der er tilknyttet FN) og UNICRI (FN's Interregionale Institut for Kriminalitets- og Strafforfølgelsesforskning). FRA's personale havde det overordnede ansvar for projektet.

Hvad blev deltagerne spurgt om?

Undersøgelsen fokuserede på kvinders personlige erfaringer med fysisk og seksuel vold, psykisk partnervold, sexchikane og forfølgelse. De fleste af spørgsmålene drejede sig om kvinders oplevelser siden 15-årsalderen, men spørgeskemaet omfattede også spørgsmål om kvinders oplevelser med vold i barndommen – før de fyldte 15 år – begået af voksne gerningsmænd. Undersøgelsen omfattede også spørgsmål om kvinders holdninger og opfattelser af vold mod kvinder og vold i hjemmet.

Undersøgelsesspørgsmålene vedrørte vold begået af partnere og andre gerningsmænd. Kvinderne blev endvidere stillet en række baggrundsspørgsmål om (bl.a.) deres alder, uddannelse og beskæftigelsessituation, som kan benyttes til nærmere analyse af korrelater og risikofaktorer for viktimering.

Alle kvinder blev i forbindelse med undersøgelsen stillet de samme spørgsmål, der var oversat til medlemsstaternes sprog.

Nærmere oplysninger om tilrettelæggelsen og overvågningen af feltarbejdet kan ses i den fuldstændige tekniske undersøgelsesrapport på: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/vaw-survey-technical-report>.

FRA – Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder

Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse

Oversigt over resultater

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2014

2014 – 44 s. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9239-376-2

doi:10.2811/60029

Mange oplysninger om Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder findes på Internettet. De kan findes via FRA's websted (fra.europa.eu).

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- et eksemplar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- flere eksemplarer eller plakater/kort:
hos Den Europæiske Unions repræsentationer (http://ec.europa.eu/represent_da.htm)
hos delegationerne i ikke-EU-lande (http://eeas.europa.eu/delegations/index_da.htm)
ved at kontakte Europe Direct (http://europa.eu/eurodirect/index_da.htm)
eller ringe på 00 800 6 7 8 9 10 11 (frikaldsnummer fra overalt i EU) (*).

(*) Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Betalingspublikationer:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Betalingsabonnementer:

- via Den Europæiske Unions Publikationskontors salgskontorer (http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm).

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Vold mod kvinder underminerer kvinders grundlæggende kernerettigheder, såsom værdighed, adgang til domstolsprøvelse og ligestilling mellem kønnene. For eksempel har en ud af tre kvinder været udsat for fysisk og/eller seksuel vold siden 15-årsalderen, en ud af fem kvinder har været udsat for forfølgelse, og hver anden kvinde har været udsat for en eller flere former for seksuel chikane. Der tegner sig et billede af et omfattende misbrug, som påvirker mange kvinders liv, men systematisk ikke anmeldes i tilstrækkelig grad til myndighederne. Omfanget af vold mod kvinder afspejles derfor ikke i de officielle data. Denne FRA-undersøgelse er den første af sin art om vold mod kvinder i EU's 28 medlemsstater. Den bygger på interview med 42 000 kvinder over hele EU, som blev adspurgt om deres erfaringer med fysisk, seksuel og psykologisk vold, herunder tilfælde af vold begået af en partner (vold i hjemmet). Undersøgelsen omfattede også spørgsmål vedrørende forfølgelse, seksuel chikane og den rolle, som nye teknologier spiller i forbindelse med misbrug af kvinder. Der blev også stillet spørgsmål om vold i barndommen. På baggrund af de omfattende resultater fra undersøgelsen fremsætter FRA forslag til fremgangsmåder inden for forskellige områder, der berøres af vold mod kvinder, og som ligger uden for strafferettens begrænsede område; lige fra arbejdsforhold og sundhed til nye teknologier.

Publikationskontoret

FRA – DEN EUROPÆISKE UNIONS AGENTUR FOR GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wien – Østrig

Tlf: +43 158030-0 – Fax: +43 158030-699

fra.europa.eu – info@europa.eufacebook.com/fundamentalrightslinkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agencytwitter.com/EURightsAgency

ISBN 978-92-9239-376-2

9 789292 1393762